Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

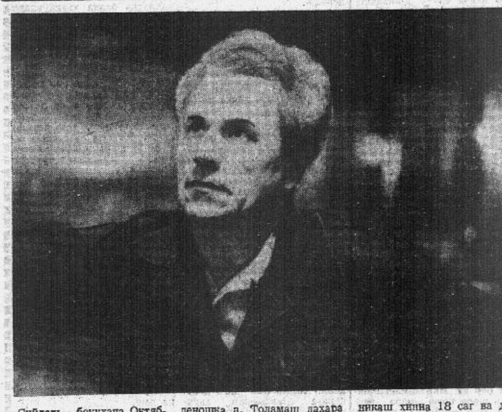
Серлало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ЕРА, 21 НОЯБРЬ, 1985 ШУ. ★ № 140 (7175). ★ Мах 3 кеп.

КПСС XXVII СЪЕЗДА—ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ!

Сийлахь - боккхача Октябра 68 шу дузача цIейга пхе шера задани кхоачашъяьрех я СССР 50 шу дизара цIерагIча Грознески химически заводера ворхIлагIча цеха коллектив.

Из толам баккха карагIдаьлар пхерча беррига къахьегамхоща хьинари низица кходеш. шоашта хьалхашка латтача декхарий лоархIам ма барра кхетабеш хилар бахьан долаш.

«КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа болх беш я цеха коллектив укх деношка а. Толамаш дахара нах оарцагIа боахаш, шоай йIаьхий балха опыт кагирхошта камаьрша дIалу производства ветеранаша. Царех цаI ва цехе 25 шерал тIех къахьегаш вола кадрови болхло, коммунист А. Вергасов.

Юкъера школа ма яьккхинге вера Вергасов заводе балха. Лоацчача юкъа дика нараерзайир слесара говзал. ХIаьта хIанз цунна ялх профессех болх бе ков.

ТIеххьарча пхе шера хьехамчал леладеш хьавоагIа дикагIа вола болхло. Цун учени кашхинна 18 саг ва духхьал цхьан ворхIлагIча цехе тахан доккхий толамаш доахаш къахьегаш. ХIаьта хIанз а ший теркама кIалхара балийтац уж Вергасова.

Хьалхалаттача производственника сурт массехк шера хьалтеха довлл цеха Сийлеи улга тIа.

Из ва коммунистически къахьегама ударник, массехк пятилетка гвардеец.

СУРТА ТIА: А. Вергасов.

А. АЙРАПЕТОВА сурт.

18-гIа ДЕКАДА

ЛаьрхIар кхоачашду

Карабулакски химически реагентий завода болхлоща ер шу доладелча денз паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа маьхала яьхай 38 эзар сом мах бола тайп-тайпара химически реагенташ. Ноябра чотагIа 62 эзар сома маьха товарни продукци ара а хецаш, чакхбаьккхар дIабаха итт бутт.

Завода коллективана къаьстта беркате хиннад пятилетка тIеххьара шу. Укхаза арахецача ерригача продукцех 84 процент яр лакхерча категорех я хIанз. Къахьегама овсарле планал совгIа цхьа процент лакхъяра енна задани шозза совгIа тIеххкоачашъяьй предприятс болхлоша. ХIаьта продукцега дIабода мах лохбара еннар — ийсазза совгIа тIеххкоачашъяьй. ДIабахача итт бетта планал совгIа 262 эзар сом пайда баьб цар паччахьалкхенна.

Завода сменашта юкъе хьалха латташ хиларца белгалъяьннай В. Болтовскаяс кулгалдеча смена коллектив.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

* * *

Парте аргIанарча XXVII съезда сийна ше тIанийца декхараш тIеххкоачашдеш, къахьег укх шера «Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахой коллективо. ДIабахача итт бетта паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа НГДУ мехкдаьттахоша даьккхад 3700 тонн «Iаьржа дошув», хIаьта заданел совгIа маьхала яьккхай 203 эзар сома маьхка товарни продукци.

Деша дай бац

КПСС XXVII съезда сийна тIанийца хинна декхараш кхоачашдеш бац Грозненски кога гIирс беча фабрика болхлой. Масала, итт бетта товарни продукци арахецара план 90 процент мара кхоачашъяьяц.

Ара ца хецаш йиса тайп-тайпара продукци 658 эзар сома маьха я. Продукци маьхала яккхара паччахьалкхен план 87.4 процент мара кхоачашъяьяц. Цар бехкагIа потребителашка дIа ца кхоачаш йисай 789 эзар сом мах бола продукци. ХIаьта дIаяхийтар а во я яхаш рекламацеш дукха ух. Из бахьан долаш паччахьалкхенна дукха зе хул.

— ЦхьайтталагIча пятилетка задани кхоачашъюлургйий шоана, — аьнна даьча хаттара жоп а луш, фабрика директора А. Курганова шеквоацаш аьлар:

— Цхьаькха цхьа шу эшар тхона из кхоачашъе.

Фабрика коллективо эсала болх бара бахьанаш дукха да. Масала, къахьегамеи производственни дисциплина во я, прогулаш еш дукха ха йоаю. Социалистически яхь, наьха къахьегам лерттIа вIаштIехьбаьккхабац. Производства культура лоха я. Бизза пайда ийбац мощностех.

КIЕЗИГА ЙОАКХО Ю...

Сунженски района боахамашка Iангара дахара чусоцадаь хьайбаш мишта леладу, наьха къахьегам вIаштIехьбаккхара мишта йоакхо ю хьожаш хилар тха рейдови бригада укх деношка.

Кирова цIерагIча колхоза Хапукиев Ханмурада кулгалдеча № 1 йолча ферме наьха къахьегама хьалашта дика йоакхо ю. Доахан чусоцадаьча ерригача помещенешка болх беш я чура кхо, нувхаш арайоаха транспортераш, автопоилкаш, хьаьшка эшшача хана бIайха муж чухеца йиш йолаш доакъара цехера хьайоагIа трубопроводаш. Тоъал Iалашдаьд доакъар а. Из 7 доакъара единицага кхоачаш лу хIанз дийнахьи буси. Цудухьа декхараш толаме кхоачашдеш къахьег наха. Масала, план 860 тонн йолаш, итт бетта 872 тонн шура дIаеннай цар Даьхенна. ХIара кхоабача Iаттагара 1 ноябрь хьатIакхоачаш соахка цу хана хинначул ийс килограмм дукхагIа шура яьккхай.

Уж толамаш кхы а дикагIа хургдар хьайбаш леладерашта юкъе яхь йоаржаяра, наьха салоIам вIаштIехьбаккхара дукхагIа теркам тIабохийташ баларе.

ЦIе уголок я ферме. Цига цхьайола мебель а латт. Деша газеташ, журналаш да. Цхьабакъда, чухьа шийла я. Пишк тоаянза латт. Яц е телевизор е радиоприемник. Ферма коллективо, хIара доярка малагIа социалистически декхараш тIанийцад, уж кхоачашдеш шу доладелча денз фу даьд ха безам болаш цIеча уголоке дIачуваьнначун гIулакх хургдац. Из хьахьокхаш цхьаккха хIама дац.

Ферма заведующе кабинете тхо долаш цу чу хьачуяьлар Ленина орден лелаю цIи хеза доярка Рыбалко Мария. Хьамча хоза иккаш яр цунна тIаювхаш.

— Уж колхозо енна хургья хьона спецбарзкъа санна, — шийга аьлча:

— Мичаре! — жоп делар цо, — ераш-м аз ийцай. Шера шозза тела Iаьржен кIайи ши халат па лаьрхIача, колхоза правлене кхы тайпа спецбарзкъа тхона ца лу пхиялх шу а даьннад.

ДIахо хаттараш дича гучадаьлар ший социалистически декхарах цунна цхьаккха хIама ховш доацилга.

ТолашагIа йолча дояркана из ца ховш хилча кхычарех дувца а эшаш дац. ХIаьта Марияс итт бетта 2226 килограмм шура яьккхай хIара кхоабача Iаттагара. Шера

РЕЙД

план 2200 килограмм йолаш. Хьайбаш чусоцадара дика тоаьй XIX партсъезда цIерагIча колхоза пхьоалагIа ферма а. Цхьабакъда, доахан хIанз а дIаоттадаьлац цига, ахканарча лагере да. хIаьта хIанзлехьа цIаьхха лоа а дилла шелъелча царех дукхагIдараш цамогаш ца хулаш дусе тамаш а я.

— Фуд бахьан? — аьнна хаьттача:

— Бруцеллез, туберкулез хинна доахан унхазара дIа а даьха, царна метта унахцIена дараш дIаоттаде соцам баьбар колхоза правлене шу долалуш, — йоах ферма заведующе Толмачевас. — Из гIулакх дара лаьттан тIера цхьа тIоа дIа а боаккхаш, помещенешта реконструкци е езаш яр. Уж балхаш чакхдаьхад укх деношка, дезинфекци еш массехкazза лазарашта духьала молхаш техай коа а ферма помещенешка а. Цхьабакъда, района а боахама а ветеринарии лораша пурам лац доахан хьачудоаладе.

ХIанз ара латташ дола доахан юха а цамогаш хиларга хьежаш хургба-кх уж. Лоацца аьлча, ла йиш йоацаш хIама да хьайбаш чусоцаде ферма кийчъелга иштта дIаьхдар.

Социалистически яхь леларех хIама дац, ферме керда кийчъяьча цIеча уголоке а. ХIаьта «Победа» колхоза цхьоалагIча фермера яр тхо цу боахаме хиннача хана тоаеш мара яцар. Укх шерарча шоай социалистически декхарех цхьаккха а хIама ховш бацар хьайбаш леладераш, масала, цхьан хана районе цIи хеза доярка хинна, хIаьта хIанз Iаьсий леладеш йола Махаури Галина, доярка Аракелян Зина, кхыбараш.

Хьайбаш Iангара дахара хIанз а кхоачамболлаш дика кийчъяьяц укхаза помещенеш. ХьатIаденадац тоъал доакъар. Силос йоллара ферма коа кийчбаьча кхаь кIоагах шиъ баьсса латт.

— Диъ пхи шу хьалха дерригаш а дузар уж, — дувц Махаури Галинас. — Спецбарзкъаш а телац тхона.

Социалистически яхь йоаржаяра, наьха балха хьалаш аттача дахара еча йоакхонга хьежна да укхазара балха хьокхамаш а. Масала, соахка итт бетта хIара кхоабача Iаттагара 1630 килограмм шура яьккха хиннаяле, укх шера цу юкъа 1401 килограмм мара яьккхаяц. Из бахьан долаш 1 ноябрь хьатIакхоачаш паччахьалкхенга шура йохкара план 75 процент мара кхоачашъяьяц, хIаьта соахка цу хана из цифра 84 процентата дIакхоачаш яр.

КПСС XXVII съезда толаме накъабахара шерра яхь яьржай беррига къахьегамхошта юкъе. Цхьабакъда, цу кхаь колхоза фермашка хиначарна моттаргда цигарча хьайбаш леладерашта цунах хIама хац, аьнна. ЦIеча уголокашка цу гIулакха тIахьехаш плакат е лозунг бIаргайовизар тхона.

Х. УГУРЧИЕВ, Сунженски РАПО доакъар Iалашдара воккхагIа вола агроном.

Э. ТОЛМАЧЕВ, цу района «Знамя труда» яхача газета болхло.

М. ХАМАТХАНОВ, тха спец. корр.

М. С. ГОРБАЧЕВ Р. РЕЙГАНЦА ВIАШАГIКХЕТАР

19 ноябре Женеве дIадоладелар КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева США Президентаца Р. Рейганца вIашагIкхетар.

Юххьанца шоаш шиъ мара воацаш беседа хилар КПСС ЦК Генеральни секретараи США Президентаи юкъе. Цул тIехьагIа беседе дакъа лаьцар:

советски оагIонгахьара: Э. А. Шеварднадзес, Г. М. Корниенкос, А. Ф. Добрынина, А. Н. Яковлева, Л. М. Замятина, А. М. Александрова;

— американски оагIонгахьара: Дж. Шульца, Д. Ригана, Р. Макфарлейна, А. Хартмана, Р. Риджуэйа.

Делкъел тIехьагIа дIахо хилар М. С. Горбачева Р. Рейганцара беседа. Беседа тIеххьара дакъа шоаш шиъ мара кхы саг воацаш хилар.

Сарахьа КПСС ЦК Генеральни секретара шу оттадир США Президента сийна. Цига бар ший сесагаца Рейгани шинна а оагIорахьара переговорашка дакъа лоацараши. Кадаш текъадеш лоацца къамаьлаш дир.

20 ноябре советски делегаце резиденце дIахо ергья переговораш.

(ТАСС).

М. С. Горбачева США машара тIехьабараш тIаэцар

19 ноябре КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева США доккхагIдолча антивоенни боламаштеи организацештеи керте латтарий делегаци тIанийцар цар дехар дарах.

США боккхийча общественни деятелаша — хьалха президенталла харжа кандидат хиннача Джесси Джексона, ядерни герзаш дIакъовлара тIехьарча Къаман кампане исполнительни директора Джейн Грюнебаума, кхетамеча ядерни политикана тIехьарча къовсама Къаман комитета исполнительни директора Дэвид Кортрайта, герзаш дIадахара тIехьарча Риверсайдски киназа Центра кулгалхочо Кора Вайса, «Паччахьалкхенашта керте латтараш вIашагIкхетар беркате хилара тIехьара кхалнах» яхача болама кулгалхо йолча Джастин Меррите, кхычар ловца баьккхар паччахьалкхенашта керте латтараш Женеве вIашагIкхетара толам балар ловш, машара петици дIаелар М. С. Горбачевга.

Цунна кулгаш яздаьд ядерни арсеналаш дIакъовлара тIехьарча, США-с, Советски Союзо а санна, дерригa ядерни тохкамаш соцадара тIехьарча цхьа миллиони ах миллиони болча американцаша.

Беседа еча хана М. С. Горбачева белгалдаьккхар, машара тIехьарча американцашта ловраш советски наха дагадоахкараши лерхIараши морггаш хилар. ДIахо а белгалдаьккхар цо, советски делегаци сихдаь хьалеш латта герзаш соцадара де йиш йолаш мел дола хIама де, советско-американски отношенешкеи дунен халкъашта юкъерча хьалеи дикагIча оагIорахьа хувцам бе аьнна даь наказ а долаш Женеве ена хилар.

(ТАСС).

М. С. ГОРБАЧЕВА Р. РЕЙГАНЦА ХИННА ПЕРЕГОВОРАШ

20 ноябре Женеверча советски представительстбе дIахо переговораш хилар КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева США Президентаца Р. Рейганла.

Переговораш дIайоласлар М. С. Горбачеви Р. Рейгани шоаш шиъ цхьаь волаш яьча беседагара. Цул тIехьагIа дIахо йир уж дакъа лоацараш а болаш:

советски оагIонгахьара — Э. А. Шеварднадзе, Г. М. Корниенко, А. Ф. Добрынин, А. Н. Яковлев, Л. М. Замятин, А. М. Александров;

американски оагIонгахьара — Дж. Шульц, Д. Риган, Р. Макфарлейн, А. Хартман, Р. Риджуэй.

Переговораш дIахо ергья делкъел тIехьагIа.

(ТАСС).

ЛАКХЪЕ ПРОПАГАНДА ЭФФЕКТИВНОСТЬ

МОСКВА. 20 ноябрь. (ТАСС). Парте беча идеологически балхах баь общество дегIайоагIача хIанзарча, бехктокхамеча хана лоархIаме дакъа кхоачаду массови информацеи пропагандаи средствашта. Нах тешабе беза цар, аьннав КПСС ЦК октябрьски (1985 ш.) Пленума документаш тIа, шоай выступленеш политически шаьра кхетаеш хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIаерзаяьи, чулоацам кIоарга болаш, оперативни, массе оагIув чулаьца хоам беш, къаьган кхетаеши хиларца.

Парте оттадаь декхараш кхоачашдара наькъаши методаши корта болаш а шоаш шоашта критика еш а дийцар тахан СССР Гостелерадио коммунисташа шоай отчетно-хоржамий партийни конференце. Цун балха юкъе дакъа лаьцар КПСС ЦК Политбюро члена, ЦК секретара Е. К. Лигачева.

Конференце къамаьлаш даьраша уйла тIаерзайир къоастаянза йисача проблемашта, предложенеш телар телерадиопропаганда эффективность мишта лакхъергьл, дукха миллионаш нах болча аудиторена гаргагIа дIа мишта оттаргда, хано дIадехараш кIоаргагIа мишта дувцаргда, КПСС ЦК апрельски Пленума новаторски, кхолламий хиъ чакхбаккхара цхьан бартаца творчески болх бе нах миштта гIовттабергба яхаш.

ХIанз парте, цу организацей беррига болх, къахьегама коллективай гIулакхаш, белгалдоахар конференце, КПСС XXVII съезда кийчо яра тIадерзадаь да, уж белгалдоал съездал хьалхарча документий — КПСС Программа кердача редакце, КПСС Уставерча хувцамий, 1986 — 1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъагIа а мохк экономически социальни дегIабоалабара Керттерча лостамий проектий чулоацамца. Телевиденеи радиовещанеи, кепайоазон декхар сенах латт аьлча, из латт, хIара коммуниста, хIара советски саго парте программи лерхIараш, общество социально-экономически дегIаяр сихделга цинза даргдоаца объективни хIама хилар кIоарга кхеталергдола гIулакх вIаштIехьдаккхарах.

Укх тIеххьарча шерашка Гостелерадиос, цун творчески средстваша хьаккхеллай советски искусства доцо фонда юкъеяха дукха художественни художественно-публицистически произведенеш. Цар ларде — эрсийн советски классика, хIанзарчеи исторически темах йола дика литературни сценически произведенеш. Цунца цхьана редакцеша доагIар дизза хьа ца дехаш хиларах цкъаза экранаш тIа дувл зенне телефильмаш, телеспектаклаш, безам тIабоалаш йоаца музыкальни ашариш а духхьал дIа цхьаккха чулоецам боацаш йола передачаш а. ТIехьадисача чамаща таръяла ца а гIертац, эстетически кхетам наьха вIаштIехьбаргбола гIулакх де дезаш я телевидени радиовещании. Телевиденеи радиовещанеи ерригa программаш лерхIача цхьан хIаманна — партийни политикана пропаганда яра, из дIайовзийтарен чакхъяхаран — тIаерзаяь хила еза. Вешта аьлча, шоай маIанга диллача классови хила еза уж.

Конференце къамаьл дир Е. К. Лигачева. Конференци дIайоладаялале хьалхагIа Центральни телевидене цхьайолча керттерча редакцей болхлоща вIашагIкхетар хилар цун. Гуччахьа, дешаца хьашт долаш къамаьл хилар журналистацца цар творчески планий, балха перспективай, телевиденеи радиовещанеи программай чулоацам тоабара хьакъехьа, партийни организаце гIулахкаш эргадаьха тоадара хьакъехьа.

КПСС ОБКОМЕ

АргIанарча заседане КПСС обкома бюро хьежай укх шера 16 ноябре хиннача эггара хьалхарча городской районни партийни конференцей итогашка. ТIанийцача соцам тIа белгалдаьккхад, Гудермесски Малгобекски городской, Шалински Надтеречни районни партийни конференцеш дика вIаштIехьъяьха, коммунисташ гIулакхах кхеташи хьинаре дакъа лоагаши болча хьалашка чакхъяьнна хилар. Цар балха юкъе дакъа лаьцад - кержа хиннача беррига делегаташа. Отчетни докладех лаьца еча пренешка къамаьлаш даьд 48 процент болхлойи муггIарера колхозхойи юкъе болаш волча 65 коммунисто.

Конференцей делегаташа массава раьза а волаш могаяьй КПСС Программа кердача редакцеи парте Уставерча хувцамийи проекташ. ЧIоаггIа теркам тIабохийташ корта болаши йийцай уж. Ерригпартийни документаша программни делерхIараш парторганизацейи къахьегама коллективайи хаьддача декхараща, уж дегIаяхкара перспективаща дувза а дувзаш, делегаташ массе оагIорахьара хьежаб производства интенсификаци яреи Iилма-технически прогресс сихъяреи, къахьегама овсарле лакхъяра а продукце дикал тоаяра а, материальни, энергетически, къахьегама ресурсаш кхояра проблемашка.

КарагIдийннарий бе боаггIача тайпара мах а беш, КПСС ЦК апрельскии октябрьскии (1985 ш.) Пленумаша дIадийхараща уж ийс а деш, коммунисташа уйла тIаерзаяьй кхоачамбоацараштеи къоастаянза йисача проблемаштеи, хьагучадаьхад цар бахьанаш, уж дIададахара наькъаш гайтад.

Конференцешка дакъа лоацаш хиннараша белгалдаьхад, хIанз дола кхоачамбоацараш дикка доккхача дакъе парте райкомашеи горкомашеи шоай гIулакхий стиль, формаши методаши хIанз а нхоачам боллаш дикa, таханарча дено дIадехарашка хьежжа эргайоахаш ца хиларах нийсденнилга. Цхьайолча партийни организацеша мела лакхъю керттерча участкашта, цу даькъе тIехьаюсараш та а, шоаш еш йола влияни, вIаштIехьдаккхац хIара коммунисто къахьегамцарча гIулакхийи общественни вахарен юкъметтига шийгара масал гойтаргдола гIулакх. Конференцешка цIераш яьхай карарча шереи бIаргчача пятилеткаи планаши декхараши толаме кхоачашдар духьа делаеча социалистически яхьа хIанз а лерттIа керте оттанза парторганизацеш йолча дукхача къахьегама коллективай.

Конференце делегаташа яра йийцай кадраш хьахаржара, балхаш тIа дIаувттаяра, хьалкхеяра проблемаш, белгалдаьхад цар гIулакхашта лоаттабу тIахьожам дIахо а чIоагIбе, тIадиллача гIулакха хьалхара доагIар дикагIа хьадеха, ерригача участкашта керте латтараш гIулакхаца, тешамеи бакъахьареи, партийности бехктокхамя чIоаггIа лоархIаш, сий долаш, кердалар тIаэцеи вахаре из чакхдаккхеи ховш бола нах хургбола гIулакх вIаштIехьдаккха дезаш хилар.

Отчетни докладашкеи даьча къамаьлашкеи тоъал йонкха моттиг дIалаьцай, идеологически, ядейно-кхетама болх КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумо дIадийхарашка хьежжа дIахо тоабарах долча дешаша, цIенхаштта критика яьй халкъа депутатий Советашта, общественни организацешта кулгалдеча теркал ца деш дисараштеи карара дувлийтараштеи.

Эггара хьалхара городской районни партийни конференцеш яра итогаш теркал а еш, КПСС обкома бюрос обкома отделашкара, КПСС горкомашкареи райкомашкареи хьадийхад дIахора партийни конференцеш лакхача организационни политически боараме кийчъяран чакхъяхари теркам чIоагIагIа тIабохийтилга, КПСС ЦК апрельскии октябрьскии (1985 ш.) Пленумий решенеш кхоачашъе, парте XXVII съезда баха ма боаггIара накъабаха коммунисташ, кххьанцара парторганизацеш, беррига къахьегамхой оарцагIбахара цар гIо дергдолаш уж вIаштIехьъяхара къаьстта уйла тIа а яхийта.

КПСС обкома бюрос ладийгIар «Юкъарча дешареи профессиональнии школана еча реформа керттерча лостамий хьакъехьа» КПСС Нохч-ГIалгIай обкома III пленумо баь соцам кхоачашбара леламах лаьца КПСС Заводской райкомо яьча отчетага. Из доц дувцача хана белгалдаьккхар, районе школьни реформа керттера положенеш практически чакхйоахаш белггалара болх беш хилар. Хиланза дарг мел доаца хьалаш вIаштIехьдаьхад берригача кагирхоша шоай ханнахьа юкъера образовани яккхара. Берригаш а хIана бац аьнна бола 8 классаш яьхараш чулаьцаб юкъерча всеобучо. Дикка тоаеннай бераштеи кхувш боагIараштеи общественни кхетам балара система. 69.8 процент бераш деша даха хайоацача берий учреждененшка хьалкхеду. 1—8 классий дешархоех 37 процент бераш дIаьхдаь ди долча группашка чулаьцаб.

Района партийни советски органаш хьинарегIа бе яьннай дешархошта кхетам лучара школана, дезала, къахьегама коллективашта, общественноста юкъера бувзам чIоагIбара тIаберзабаь болх, предприятешкарча дезалан школанеи новкъостал дара йолча советий болх.

Дикка болх баьб педагогически кадрай дикал лакхъяра даькъе.

Хоадам боллаш теркам тIаухийт идейно-политически, тIема-патриотически, интернациональни, атеистически кхетам балара.

Цунца цхьана партийни советскии органаша деш долча гIулакхаша Iалашдац педагогически коллективай болх боаггIача тайпара хувцилга, школаша дикалга диллача кердача боарам тIа яхар сихделга. Реформа идеяшта шерра пропаганда яьчул тIехьагIа мелбалийтаб из чакхъяккхара тIаберзабаь бола болх, кхоачамболлаш тIагIертта кхоачашъяц цунца ювзаена тIанийца планаши мероприятеши.

Райисполкомаща, базови предприятеша бе беззача тайпара баьбац дешархой къахьегама кийчбелга вIаштIехьадаккхара болх, уйла ца еш оттаьй болхлой моттигаш хьаяра расчеташ. 11 школах духхьала 5 мара базови предприятещца дешархой къахьегама кийчбара болх цхьана барах дола договораш даьдац, хIаьта цар а чулацац «базови предприятех йолча Положене» ерригa условеш. ДукхагIа йолча предприятеша хьожабаьбац производственни дешара мастераш, дIатIачIоагIбаьбац хьехамчаш, къесталаьдац цар хьийгача къих доагIар дIателара дешаш. Хьадац лакхерча классашкарча дешархошта овсаре къахьегара эша хьалаш.

Цiенхашттара кхоачамбоацараш да педагогически коллективаша дешархошта профессиональни ориентаци яра беча балха юкъе.

КПСС обкома бюрос декхарийла яьй г. Грознера КПСС Заводской райком, халкъа депутатий районни Совета исполком школьни реформа чакхйоаккхача долаш дола кхоачамбоацараш дIадахара тIадерзадаь цIенхаштта гIулакхаш де, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски органий низ юкъарчал доаццаш школашкеи къахьегама коллективашкеи беча организаторски балха тIабахийта, халкъа образоване латтача гIулакхашта кIоаргга анализ е, Iилмай лардаш хьехара теоретически идейно-политически боарам лакхбара гIулакхаш чакхдаха, дешархошта хьехарей кхетам Iабалареи дикал, уж общественна пайдана болча къахьегама кийчбелга лакхде. Партийни а советски а органий политически организаторски болх чIоагIбарара кIийлентIа лерргIа а ханнахьа а кхоачашъе оттаьь практически мероприятей план.

Иштта кхыдола дешаш а дийцад.

ОТЧЕТНО-ХОРЖАМИЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕШКА

АЬННАР ДИЗЗА КХОАЧАШДЕ

ДIадахача шоаттдийнахьа XXIX Малгобекски городской партийни конференце белгал ма даккхара, цхьоалагIча ноябре районо кхоачашъяьй промышленни продукци арахецара пхе шера план. Пятилетка планал совгIа мах-халъяьккхай ши миллион совгIа сома маьха продукци, эзараш тоннаш мехкдаьтта, газ яьккхай. Тахан XII пятилетка чотагIа болх бу Вознесенскерча газ чакхйоахача заводо, бурув деттача балхий управлене, маьхх еча заводо, 35 бригада, цехо, кхыча производственни доакъоша, ши эзар совгIача сато.

Цхьабакъда, цох доккхал де йиш йоацилга хьагойташ, карагIдаьннaчун критически мах беш, гIалаташ гучадоахаш, мохк экономически а социальни а дегIаахар сихдаро дIадехарашка хьежжа дIахо йодача хана де дезараш белгалдоахаш яр горкома хьалхарча секретара Т. Д. Албакова доклад а делегаташа даь къамаьлаш а.

Планаш толаме кхоачашйой а КПСС XXVI съездо белгалдаьха хиннача декхарех лоархIаьяц промышленни предприятеш, кхыметтел массе а хана социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIараш а. Къаьстта сатем боабеш да района промышленносте 85 процент дIалоаца мехкдаьтта доаккхилга цхьайтталагIча пятилетка шерашка лохлуш хьаденнилга.

Кхоачашдаьдац шера мехкдаьтта даккхара боарам кхо бIаь эзар тоннага дIакхоачаде, аьнна XXVIII городской партийни конференце оттадаь декхар. Карадерзадаьдац сероводород увш дола мехкдаьтта доаккхилга. Цу тайпара ялх скважина я. Тахханалца къоастаде мегадац цар мел мехкдаьтта дала йиш я. Къаьнача насосни скважинашта лерттIа доал ца дар бахьан долаш хьа ца доаккхаш цус эзараш тоннаш мехкдаьтта. Цу таронех пайда эца ницъхьегамхой оарцагIбаха мегадац «Малгобекнефть» НГДУ партийни организацена.

БIарчча хьанийцача бурув тохара балхий план кхоачашъяьяле а шийн керттерча декхарех лоархIаьяц УБР коллектив а. Дукха кIоарга йоацача скважинашта бурув тохара тIехьа а баьнна, УБР кулгалхоша мелдалийтад туха кIалхарча юра тIоанашка бурув тохилга. Мичча бесса а план кхоачашъе, гIулакхаш дика лел моттийта гIертарах пайда баьннабац. Из бахьан долаш тайп-тайпара хатараш хьовзамаш хулаш зехьа йоаяьй дукха балха ха, материалаш. Алхха авареш хилар бахьан долаш зехьа доадаьд 14 эзар сахьат. Лоха я бурув деттарий къахьегаме а технологически а дисциплина. Цу бахьанех мехкдаьтта лохаш бурув тохача царна тIадиса декхар 3000 метр я.

ХIанз а къоастадаьдац газ чакхйоахача завода низага хьежжа бийдалца из Iалашъяра дош. Эсала лел укхаза сероводород доалла мехкдаьттен газн хьачуэцара кийчо елга. Цу дешай йоагIача тайпара терко яц завода партийни бюрос. Цу даькъе цар бу болх кIоарга тахкара, эша гIо дара оарцагIъяьнаяц парте горком.

Ше къамаьл деш слесара нов. Попова а чIоаггIа хала хеташ белгалдаьккхар из.

— ХIара шера 15 процент лохлу тха завод бийдалца Iалашъяра боарам. Цунга хьежжа кIезигагIа хул заводо арахеца продукци.

Парте горкомо, цун бюрос, юххьанцарча партийни организацеша организаторски а политически а болх боагIтIача тайпара ца лелабаьлга хьахьокх отчетни юкъа планехи социалистически декхарехи лоархIа ца яь коллективаш шозза дукхагIа хиларо. Алхха промышленносте ийс я уж.

Района экономика лерттIа дегIа ца ахаро новкъарле ю социальни проблемаш къоастаяра. Къаьнача городера итт эзар совгIа саг фусамаш яла езаш ва. ХIаьта цIенош, берий, культура, быта объекташ хьалъелга геттара ледара латт.

Конференце шоашта яь критика нийса хилара мукIарал дир УБР начальника коммунисташа С. А. Темираева, «Малгобекнефть» НГДУ керттерча инженера М. А. Балаева.

КПСС Программа, Устава, Керттерча лостамий а проекташна йоккха моттиг дIалоац мохк юртбоахама продукташца Iалашбара декхараша. XI пятилетке районерча къахьегамхошта тIадиса декхар да бархI эзар тонн ялат, кхо эзар тонн генараш, 44 эзар совгIа тонн комсаш, 1100 тонн дулх, 1800 тонн шура. Паччахьалкхенна 25 миллион сом зедаьд района юртбоахамо. Цун керттера бахьан да парте горкома бюрос лакха политически кхетам болча, Iилма-технически прогрессо дIа ма дехкара фермай, бригадай, совхозий болх дIаоттабе могаргдолча кулгалхошцен специалисташцен агропромышленни комплекс Iалаш ца яр.

Дукха кхоачамбоацараши гIалаташи да хьайбаш лелаеча. Юкъера лаьрхIача хIара кхоабача Iаттагара йоаккха шура 1556 килограмм мара яц. Цхьадолча боахамашка из кхы а кIезигагIа я. Пятилетка хьалхарча шера хиннарел белггала кIезигденнад хьайбаш. Ловдам болаш дац доакъарий кхоачам вIаштIехьбаккхара, хьайбаш леладу моттигаш лерттIа хилийтара дер.

Уж а кхыдола а кхоачамбоацараши гIалаташи хьагойташ, йолаш йолча таронех дикагIа пайда эцара наькъаш белгалдоахаш къамаьлаш дир конференце делегаташа М. Горьке цIерагIча совхоза парткома секретара У. Алероева, «Алханчуртский» совхоза бригадира М. Мартазанова, «Кавказ» совхоза воккхагIволча жаIуно Г. Муцагова, «Луч» совхоза директора А. Томова.

ДикагIйола опыт йолаш я кхаш а хьайбаш а леладеча. «Малгобекский» совхозер'Iа Л. Цечоева кулгалдеча бригаде 200 гектарах хIаране тIара 60 центнер йолаш фуалъяьха хьажкIаш чуийцай укх шера. Диъ шера кхоачашдаьд пятилетка декхараш «Кавказ» совхозерча Муцагов Гилане кулгалдеча жаIуй бригада. Укх шера хIара бIаь жийна тIехьа 170 Iаьхар кхебаьб цо. Дика хьокхамаш доахаш дояркаш а ба. Болх тоабара йоккха таро я цар опыт йоазари йоаржаяри.

Овлангара деиз тоабе беза РАПО болх, лакхбе беза цун лоархIам. Парте горкомо цIендаь дIадаккха деза цунна хьалхара боахама гIулакхаш къестаделга.

Идеологически балха парте керттера лоархI, — белгалдаьккхад КПСС Программа кердача редакце проекта тIа, — къахьегамхой лакха политически сакхетам болаш, коммунизма идеалашта мутIахьа, къахьегам дукхабезаш, культура лакха йолаш, социалистически вахара хьисапе оамалаш йолаш хилар».

Районе идеологически кхетам балара болх ледара биталга дийцар конференце делегаташа. Эсала латт къона тIехье коммунистически мировоззрени йолаш хьалкхеяр. ДIадаьннадац кагийча наха, кхувш боагIараша, бераша законаш телхадар, националистически уйлаш хьалхьеяр, общественни моттигашка харцахьара хIамаш дар.

Ширдаьннача гIулакхашта никъ бийхкабац. Районе дукха я регистраци яиза йоаз мурдий тоабаш. Дин авторитеташа телхаю советски законодательство. Урдош лахарца, мехкарий удабарца, пхьенаш лехарца бизза къовсам лоаттабац.

Конференце делегаташа белгалдаьккхар цу зуламашца лира къовсам лоаттабе безилга, дIахо йодача хана уж кхоачамбоацараш дIадаханза даргдоацилга.

Конференце балха юкъе дакъа лоацаши къамаьл деши хилар КПСС обкома шоллагIа секретарь Д. Г. Завгаев.

* * *

Керда хержача горкома хьалхара организационни пленум хилар. КПСС МагIалбика горкома хьалхарча секретаралла хержар **Т. Д. Албаков**, шоллагIча секретаралла — **В. Н. Евглевский**, секретаралла — **Л. А. Шестопалова.**

А. БАСИЕВ.

КарагIдаьннaчох тоъам ца беш

Укх тIеххьарча шин шера промышленни продукци йоаккхилгеи йохкилгеи лийрхIачул дикка тIех дегIадоаладе, къахьегама овсарле лакхъе карагIдаьннад Гудермесски района. Из бахьан долаш Ерригроссийски, республикански яхье котъяьннарг а лаьрхIа, ЦIе байракхаш луш белгалъяьхай из. «Мединструмент», маьхкъеча заводий, горпищекомбината, «Гудермесский», «Правда» совхозий, ПМК-6 коллективаша хIанзле XII пятилетка чотагIа болх бу. Ерригача районо а хоам баьб продукци арахецара пхе шера заданех 5 ноябре ше лоархIаярах. Шу чакхдалалехьа планал тIех 5 млн. сома маьха боараме из йохка дага ба гудермесцаш.

Машиннаькъахошта а беркате хилар ер отчетни юкъ — хьалха дIадахача кхаь шера тIадиса хинна декхараш юхаметтаоттаде карагIдаларца ерригача пятилеткана лаьрхIа мовхьаш дIаюха кхахьара тIанйцача социалистически декхарех лоархIабир уж. Дика хувцамаш хиннад автотранспорта балха даькъе а. ГIишлонмонтажни балхаш дара хьакъехьара планаш кхоачашъе, школаш, берий учрежденеш хьалъяьяха а аьттув баьннаб гIишлошъерий.

Цунга хьежжа тоаеннай къахьегамхой хьал-таро а. Цар ийду алапеш, кхыйола доходаш дикка тIех хиннай, 390 дезал кердача цIеношка баха хайшаб, баракашка баьхарий а тIема ветераний а бахара хьалаш тоадаьд. Промышленно - продовольственни товараш дохкилга 17 процент дегIаденад, 10,5 эзар цIагIа газ чуйиллай.

Из деррига а, дIадахача шоатта дийнахьа укхаза чакхъяьннача X отчетно-хоржамий конференце доклад яьча КПСС Гудермески горкома хьалхарча секретара А. В. Шаршавыха а цига къамаьлаш даьча кхыча делегаташа а белгал ма даккхара, халкъа боахама интенсификаци яра парте хьийха никъ леррагIа чакх а боахаш, бухсоцаш хьахур доккхагIа хилийтара тIаберзабаь городской партийни штабо а, юххьанцарча партийни организацеша а беркате болх барах хьахиннар да.

Партийни организацеша дукха даьд шоай балха стиль эргайоаккхаш тоаеш, идейно - политически гIулакхаш вIаши айхха дийза а из деррига хьалхацина латта хьайда декхараш кхоачашдара тIаерзадаь а хулга Iалашде гIерташ. Политдешар тоадаьд, лекционни пропаганда, устни политически агитаци вIаштIехьйоаккхилга кердача тайпара оттаделга цхьан кога тIа доаккхаш латт, берригача лектораршта агитаторашта, политинформаторашта аттестаци яьй. Партийни, идеологически болхлой дукхагIа теркалде баьннаб сага факторца дувзаденна дешаш. Боахама кулгалхошкара цIенхаштта хьадеха баьннаб кхетама болх беча дукхагIа дакъа лоацилга. Къахьегама коллективашкара морально-психологически хьалаш бахьан цар бехктокхам айбаьб. ЛоархIаме да цу деррига гIулакхий юкъмоттиге къахьегамах хьахур беркатегIа хулга.

Района карагIдаьнна дика хIама лархIа доагIа города къахьегама коллективаш оарцагI а яьха, кхаь дийнахьа кхояь энергоресурсаш, материалаш дIайохийташ болх баь, из бахьан кхы тIа 150 эзар сома маьха продукци арахийца хилар. Дукхача предприятешкара партийни, общественни организацеша балха дикал лакхъяра, кхомбара режим чIоагIъяра, бригадни хозрасчет юкъейоалаяра, къахьегама, технологически дисциплина чIоагIъяра тIагIертта къовсам лоаттабу. Цудухьа лерттIа пайда хьахул царна, наьха балхацара безам совбувргбола хьалаш хьадаьд.

КПСС XXVII съезда сийна социалистически яхь а йоаржаяь вIаштта 16 декадагIа шоай заводе хьалха латташ хьайоагIа «Мединструмент» заводера коммуниста Кобелева Вячеслава кулгалду комплексни бригада коллектив. Балха тIа чIоагIа аьттув боалийташ хIама да бригадни хьисапе къахьегам вIаштIехьбаккхар, аьлар конференце къамаьл даьча цар бригадира. ХIанз коллективни формагIа къахьегаш ба заводера 73,2 процент болхлой. Пхе шера доазол арахьа дIайохийта продукци 39 процент тIакхийттай. Керда техника юкъейоалаяра план кхоачашъяьй, хьалхалаттача технологе 32 мероприяти чакхъяьккхай.

— Укх тIеххьарча хана болх хоалуш тоабаь бале а хIанз а дукха да гIишлош хьалъелга вIаштIехьдоаккхача кхоачамбоацараш, динза дисараш, пайда эцанза йола таронаш. — аьлар арматурщика Н. Поддубнаяс, — Балхах дог лазаш хилча из тоабара наькъаш а корадоагIа.

ЗIамига механизаци юкъейоалаярца аьттув боал ха, электродаш, электроэнерги, металл кхое, къахьегама овсарле дикка айе. Иштта механизаци юкъейоалаяьй балха кхыча участкашка а. Цо чIоагIа гIойле яьй тхона тхоай декхараш аьттонца кхоачашде, соахка б[illegible]чунца нийсбича 160 процентага кхоачаш балха боарам лакхбе.

Цунца цхьана пленуме дукххаза белгалдоахар, халкъа боахама кхыча доакъошка санна гIишлошъеча а доккхий кхоачамбоацараш хилар. Объекташ хан-ханнахьа йистейоахилга, кхом бара режим чIоагIъелга, дIадодар дикка кIезигделга, гIишлон индустре база лерттIа дегIайоагIилга Iалашдаьдац, къаьстта тIа-тIа дукхагIа шийна низи ресурсаши хьежаелга дIадехаш йола биохимически комбинат Гудермесе хIанз хьаеш йолга теркалдича хIаьта а.

— Кхачан программа кхоачашъяра боккхача лоархIаме йола из объект ханнахьа хьалъаь яккхара из де декхарийла йолча организацеша шоайла лоаттаду гIулакхаш цхьа барт болаш чакх ца доахе аьттув хургбац, — аьлар цун директора В. Резинченкос. Цу хьакъехьа цо критика йир ЧИУС ЖЗБК, УМС, ПАТО кулгалхошта. Цар эшача боараме лоаттаяц аьшка-бетонни изделеш, инертни материалаш, транспорт. Цу дешашта чIоагIа республикански ведомстваш, парте горком оарцагIъялар дIадийхар цо. ГIулакх цу тайпара латтар бахьан долаш соцкультбыта комплекс хьаелга тIехьдоах, кадраш ца таъара дош чIоагIа ирдала тарлу. Конференце къамаьлаш даьчар, хала а хеташ, дувцар город а район а бIарчча хьанийцача а социально-культурни объекташ хьалъелга ледара лелилга.

Пхе шера керттера фондаш шоззен ахаззен алсамъяьннай районе, бакъда арахецача продукце боарам 40 процент мара лакхбеннабац. Цун бахьан оборудованех, низалех лерттIа пайда ца эцилга, технологически дисциплина телхаелга, ритмичнo болх белга Iалаш ца делга. Из бахьан долаш кхы тIа 800 эзар сома маьха продукци ара ца хецаш йисай район. Поставкаш яра план хадданза кхоачаш ца еш хьайоагIа «Нефтехимзапчасть» завод, шийн болх тайжжа хьабелга вIаштIехьдаьккхадац кирпишкашъеча заводо, коопищекомбинато.

— Тха балха практике чIоагIденнад начальник волча ю моллагIа совещани, е коллективашка хула политзанятеш, лекцеш, беседаш болх тоабара декхарашца айхха ювзилга, — аьлар локомотивни депо парткома секретара Ю. Заболотнева. — Цу хьале гIалатваьннар, ледарло гойтар къайлависац. Каст-каста КПСС Устав кхоачашдара хьакъехьарча коммунистий отчеташка ладувгI парткоме, цехови организацешка, царех цхьаккха тIадилла общественни гIулакх доацаш ца вита гIерт. Къахьегаме хIаране лоацача даькъага хьежжа алапи телга вIаштIехьдаккхаро бригадай барт-цхьоагIо чIоагIъяьй, балхацара безам совбаьккхаб. Цхьан дешаца аьлча, дисциплина чIоагIа йолча балха хула зе, тайп-тайпара хатараш кIезиглу. ХIаьта а лерттIа тоабанза а кийчбанза а бола тепловозаш наькъа арабахар. Из бахьан долаш составаш зехьа лоаттаяр хIанз а дIадоладанза да. Цудухьа массанахьа йоагIа порядок хилийтара оарцагIдалар тхоай декхар лерхI оаха, аьлар цо.

Юрта боахаме хIанз а пайда эцанза йолча йоккхийча таронех ше дувцаш, «Дружба» совхоза бригадира Бимурзаева Буштус белгалдаьккхар, шоай коллективо хIара шера гектара тIара 70 центнерга дIакхоачаш комсаш чуэцилга. ХIаьта царна уллуврча цу боахама кхоалагIча отделене хьокхам 30 центнерал тIех бац.

Нийса лархIа дагIац пхе шера горкома номенклатуре хиннача 462 кулгалхочох берригаш хIана бац аьннараш хувцабенилга. Царех хIара иттлагIа вар шийн болх кIалбитарахи харц хIамаш леладарахи мукъавалийтав.

Шеко йоацаш, пайдане хIама да кулгалхошта аттестаци еш, цар характеристикаш партийни собранешка чIоагIъеш хилар. Бакъда, практико хьахьекхад цхьацанахьа из гIулакх моттийта леладеш долга. Иштта, цхьаь цхьан хьокхамагIа пхе шера задани кхоачаш ца яьча «Семеновод» совхоза директорах лаьца яздаьд: «Совхоза партбюро тешаш я коммунист Х. М. Дуруев ханна йолча халонех кIалхарваргхиларах, цунна боахам районе хьалхалаттачарна юкъе дIаоттабе карагIдаргхиларах». Цу тайппара кулгалхо критиках лораве парторганизаци гIертилга, шийна ховш е ца ховш из дале а, бухсоццача кхаьчача из саг нийсача новкъа ваккхар духьа ду хIама лархIа дагIац. Иззаморча балха стилаца дIахорча хана а ше цIенхаштта къовсам лоаттабергболаш а коммунистах даьнна моллагIа гIалат эггара хьалха шийн коллективерча парторганизаце, тIаккха мара горкома бюро дувцаш ца хулга Iалашдергдолаш а я, аьнна чIоагIдир конференце.

Лакхе вай хьоахабаьраш боацаш, дуккхача кхычара а безам тIаозаргбола къамаьлаш дир укхаза, бакъда, цар шоай балха гIулакхех дувцаш санна, горкома балха стилахи методехи лаьца корта бола критически замечанеш дукхагIа тийнна яларе бакъахьа хетар. Ховш ма дий лохера йоагIа критика мел маьхера я партийни демократи кIоаргъеча.

Конференце балха юкъе дакъа а лаьцар, къамаьл а дир парте обкома секретара Е. В. Тумсоева, цун балха юкъе иштта дакъа лоацаш вар КПСС ЦК «Агитатор» журнала керттера редактор М. П. Габдулин.

XII пятилетка декхараш кхоачашдара наькъаши КПСС Уставе де лерхIача хувцамий, Программа кердача редакце проекташ къоабалъяь хьал а лоацаш, уж дIахо а шерра ювцара де эшараши хьахьокхаш дола соцамаш чIоагIдир делегаташа.

* * *

Керда хержача парте городской комитето шийн хьалхарча организационни пленуме КПСС горкома хьалхарча секретаралла хержар **А. В. Шаршавых,** шоллагIча — **А. В. Хадзарагов,** секретаралла — **Г. И. Межиева.**

* * *

ДIадахача шоатта дийнахьа иштта конференцеш хилар Шалински Надтеречнии районашка.

Шалински районни отчетно-хоржамий партийни конференце балха юкъе дакъа лаьцар НГIАССР Министрий Совета председателя М. А. Керимова.

КПСС Шалински райкома хьалхарча секретаралла хержав **Н. И. Айдинов**, шоллагIча секретаралла — **М. З. Демильханова,** секретаралла — **Ю. Д. Усамов.**

Надтеречни районни отчетно - хоржамий партийни конференце балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома секретара З. А. Яндиевас.

* * *

КПСС Надтеречни райкома хьалхарча секретаралла хержав **Г. Г. Махаури,** шоллагIча секретаралла — **А. Г. Мовмыга,** секретаралла — **К. А. Масхадова.**

С. МАЙСИГОВ.

• КПСС XXVII съезда накъадолхаш

Ювцаш я КПСС Программа кердача редакце, КПСС Устава де могадеча хувцамий, Керттерча лостамий проекташ

КОММУНИСТАШКА ХАН-ХАННАХЬА ХОАМ БЕ

Карарча пятилетке шийна халкъа боахама мовхьаш дIа-юха кхахьара даькъе хьалхашка латта декхараш кхоачашде карагIдаьннад тха коллективана. Иштта, хьалхарча кхаь кварталагIа керттера хьокхам—мовхьаш дIа-юха кхахьара план 103,6 процент кхоачашъяьй, тепловозашта эшшача боараме а дикагIа ремонт елга Iалашдаьд. Цу юкъа 6176 еза состав кхача езача дIакхачийтай, планал тIех кхо миллион тонн мухь тIа а болаш. Къахьегама овсарле лакхъяра, составаш дIа-са кхувлаш дIадохийтар кIезигдара йола нормативаш кхоачашъяьй, кходаьд дукха доагор, электроэнерги. Алхха, цхьан машиниста коммуниста И. Антипенкос 19 еза состав дIайигай, 90 эзар киловатт-сахьат энерги, 3 эзар килограмм дизельни доагор кходаьд. Из эггара хьалха хьаллаьцарех бар коммунисташ И. Антипенко, А. Строев, А. Сивоконь, кхыбараш.

Цу тайпара бараш кхычерна хьонхаме я увттабеш, хадданза парте члений авангардни лоархIам айбу оаха. Из дара пайда ийбу КПСС Устав кхоачашдара хьакъехьарча къаьст-къаьстача коммунистий отчетех, хIаьта партномо ше тIанйю решенеш, партийций критически замечанеш, предложенеш чакхъяхара деш долчох лаьца деча хоамех. Цу даькъе хIанз хано дIадеха хувцамаш а даь керда тIаэацаргдолча парте Уставах лаьца сайна хетар ала безам бар са. Парткомаш шин-кхаь шера цкъа мара хержац. Цар шоай хIара деннарча балхах коммунисташка хоамаш дой а, хIаьта цхьаццанахьа из де а кхоа ца беше ца ловш бусараш болаш болга ховш ма дий, бакъахьа хетар царна шера цкъа хоамболаш балха анализ а еш, отчет йоре шоай коллективерча коммунисташта хьалхашка. Цудухьа 58 параграфа укх тайпара пункт тIатехача бакъахьа хет сона: **«Парткомаш шера цкъа шоаш баьча балхах лаьца коллективерча коммунисташта хьалхашка отчет яла декхарийла я».**

ХIанз коллективо шерра дувцаш да съезда хьалхара документаш. Цу хьакъехьа массанахьа политзанятеш, собранеш, беседаш чакхъювл.

Ю. ЗАБОЛОТНЕВ,
Гудермесски локомотивни депо парткома секретарь.

ЛерттIа доал ца дича

БIарчча республика хьанийцача цхьайтталагIча пятилетке шекара свеклаш пачахьалкхенга хоалуш дукхагIа ехнаяле а Урус-Мартановскии Гудермесскии районашкарча цхьайолча совхозаша уж дIаялара планаш кхоачашъяьяц. Къаьстта эсала къахьийгад «Труд», Мичурина цIерагIча, «Терек», кхыча совхозий кхаш леладераша.

Духхьал Урус - Мартановски района совхозаша цхьайтталагIча пятилетка диъ шера дIаеннаяц 27 эзар тонн шекара свеклаш. Из хIама цар нийсдалийтад материально-технически база дикка дегIаена йоллаше а.

«Гудермесский» совхозо пятилетка диъ шера пачча-хьалкхенна дIа ца луш йитаяр 5 эзар тонн. Укх шера минеральни удобренешца хьаьн а даь, ханнахьа дIайийра цига шекара свеклаш, технологически картага хьежжа чакхдаьхар дIахо деза балхаш. Цудухьа уж дика а хьийкъар. ХIара гектара тIара 340 центнер яьккхар.

— Паччахьалкхенна 8,5 эзар тонн шекара свеклаш дIаеннай тха совхоза кхаш леладераша, шера план 5,7 эзар тонн йолаш, — йоах совхоза директора В. Элсанукаева.

Геттара дика хьувкъаьй свеклаш гектарникаша. Масала, Хатаева Елитас гектара тIара 560 центнер яьккхай. ХIаьта 520—550 центнерага дIакхоачаш хьувкъам чубенаб Баригова Севатас, Мусаипова Кхокхас, Вазиханова Тоитас, кхыбараша.

1986 шера а свеклаш дика хьаувкъаяра хьалхxе балхаш дIадоладаьд совхоза кхаш леладераша. Хьакъоастадаьд хьалха кIа тIахинна 350 гектар лаьтта. ХIара гектара 15 центнер а кхоачийташ, минеральни удобренеш ехначул тIехьагIа 27 — 30 сантиметр кIоарга аьха Iодиллад из.

Цига санна шекара свеклаш хьалкхеяра балхаш вIаштIехьдаьхадац Грозненски района «Куларинский» совхозе. Хиш дехкача 230 гектара тIа дIайийнаяр цига уж. ХьалтIа а дика яьннаяр уж. ХьатIаккхаьчар нийлх а еш, царна оасар де деза ха. 8—10 дийнахьа чакхдаха дезаш хинна балхаш чакхдаханзар 30 ди даьлча а.

Из гIулакх иштта нийслургдацар совхоза директора С. Бухадиева, керттерча агронома В. Хадызова шоашта эггара аттагIа бола никъ леха бецаре. Гектарникаша лелаергйолаш дIаелар 120 гектара тIара яраш, школашта — 10 гектар, тайп-тайпарча предприятешта — 30 гектар. ТIеххьара яраш оасаро дIайикъар.

Гектараш лелаеш бола кхаь юртара кхалнах шоай ханнахьа балха хьакхувлара а йоакхо яьяц совхоза кулгалхоша. Цхьа грузовик а енна сатийна Iохайшаб. Iуйрийна 6—7 сахьат даьлча кхай тIа хила безаш бола болхлой хьакхувлаш хиннабац 10—11 сахьат даьлча мара. Цул совгIа, йокъал латташе а хий а ца тохаш дитад кхаш, цхьабакъда, каьхата тIа-м... хий детташ да цу боахама лаьтташ.

1984 шера ноябрь бетта шекара свеклаш чуэцара болхлой оарцагIбаха вIаштIехьа а ца даьнна, 35 гектара тIара яраш С. Бухадиева указани а енна оахамз кIалъяхийтар. ХIаьта укх шера хьалкхееш хиннарех 25 гектара тIара яраш... июль бетта аьха дIаяьхар.

Сентябрь бутт болалуш Шалински районе совещани йолаш С. Бухадиева дош деннадар укх шера планал совгIа 500 тонн шекара свеклаш дIалургья, аьнна. 15 ноябрь хьатIаотташ совхозо дIаеннараш 4387 тонн мара яц, планагIа йохка йоагIараш 5500 тонн йолаш. Хьаяха уж кхы йолаш а яц. Даьсса хилар директора денна дош.

1986—1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономически социальни дегIайоалаяра Керттерча лостамий проекта VI разделе белгалдаьккхад «Шекара свеклаш шекар дукхагIа доаллаш хилийтара, уж йоаелга дIадаккхара эшар де.

...Оасар дIадаккхара, баьцовгIаш зенеча хIамаех а лазарех а лораяра комплексно пайда ийбе химически, биологически, агротехнически приемех». Цу тIа ер дешаш тIатехача бакъахьа хет сона: **«бригадни хьисапе къахьегам вIаштIехьбаккхара, шоай хан-ханнахьа агроприемаш чакхйоахаш шекара свеклаш хьалкхеяйтара лакхбе боахамий кулгалхойн специалистийн бехктокхам».**

Л. ИСАЕВ,
Нохч - ГIалгIай АССР юртбоахама министерства воккхагIвола агроном.

ВАХАРО ДIАДЕХАР

1986—1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономически социальни дегIайоалаяра Керттерча лостамий проект ювцаш собрани хилар укх деношка Грознерча «Электроприбор» завода бархIлагIча цехе.

Собране къамаьл дир производства ветерана, коммуниста, наладчика Валов Леонид Петровича.

— Цехе хIанз а нийслу дисциплина телхаеш, балха ди йистедаьлча дукха сагота боаца нах. ХIаьта вай Даьхе экономически социальни дегIайоалаелга юхатетташ бола нах тахан вайца тарлургбац. Цудухьа Керттерча лостамий проекта тIа IотIатоха безам бар са **«ХIарансгара доагIар дизза хьа а дехаш, цо баьча балхах дIалушдар — хьадаьчун дукхалга а дикалга а хьежжа мара ма хилда»** яха дешаш.

Гулбеннарашта хьалхашка ше къамаьл деш бригадира Р. Мухамудинова аьлар: «Тха бригада комплексни я. Тхоах тийша да ерригача цеха болх ритмично дIабодилга. Чоалхане технологически оборудовани сихха тоа ца йича доккха зе хул ерригача производствана. Цудухьа хIарапена хьалхашка хоадам боллаш декхар латт. Керттерча лостамий проекта тIа: **«Кердача прогрессивни оборудованех бизза пайда эцача кулгалхой бехктокхам лакхболба»** яха дешаш IотIатоха аьнна предложени лу аз.

Собране вIашагIкхийттачар дийцар цеха къахьегамхоша цхьайтталагIча пятилетка тIеххьарча шера декхар ханал хьалха, октябрь бетта кхоачашдаь хиларах. ГIадвугаш да цу юкъа къахьегама овсарле планал совгIа 3,8 процент лакхъяь а продукцега дIадодар 2,4 процент лохдаь а хилар.

Цеха коммунисташа беррига болхлой тIахьийхар КПСС XXVII съезд хьаеллача денга шийтталагIча пятилетка хьалхарча шера ялх бетта задани кхоачашъе. Из дог раьза хиларца хьаллаьцар массане а.

Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни завода бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье даим хьалха а латташ, дог гIоздоаха толамаш доахаш хиларца белгалъяьнна я кхоалагIча цехера Шавхалов Руслана кулгалдеча бригада коллектив. Цхьаккха смена дIаяхийтац цо шийн норма 105—110 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа сийлахь-боккхача Октябра 68 шу дузача денга кхачалехьа пхе шера план кхоачашъе вIаштIехьдаьннад цун.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш, хьинаре къахьийгад токараша, коммунистически къахьегама ударникаша Таценко Сергея, Зайцев Олега, кхычар.

СУРТА ТIА: токарий бригадир Р. Шовхалов, токараш С. Таценко, О. Зайцев.

И. ПЛИЕВА сурт.

Ханал хьалхабувлараш

ЦхьайтталагIча пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаяь къахьегарах дика толамаш даха аьттув боал «Чеченингушводстрой» гIишлон управлена чуйоагIача № 11 йолча ПМК коллектива.

Укх шера 1 миллиони 600 эзари сома маьха балхаш де дезаш я из. Аттачарех дац из декхар. Из иштта дале а шоай йолаш йолча таронех бизза пайда ийбар бахьан долаш дика лоархIаьяй коллектив дIабахача итт бетта декхарех. Массадолча технико - экономически хьокхамий план кхоачашъяьй цо.

— Итт бетта цхьа миллиони 450 эзари сома маьха мелиоративни балхаш де дезаш тхо хиннадале, — яхаш дувц дIа-юха лелача механизированни колонна начальника Ю. Финансова, — оаха 69 эзар сома тIеххкхоачашдаьд уж.

ГенподрядагIа балхаш дара цхьайтталагIча пятилетка задани цхьоалагIча сентябре кхоачашъяьй.

Даьхача толамех кхоачамбаь Iе дага яц коллектив. Духхьал ер цу чакхдалале 450 эзар сома маьха балхаш де таронаш я цун. ХIаьта сево хьахулийтаргья уж? Цу хаттара жоп луча хана дукхача хIамаех лаьца дувца дезаргда. Эггара хьалха къахьегам нийса вIаштIехьбаккхарахи техниках лерттIа пайда эца харахи. ТIеххьарчох лаьца дувцаш хилча, ала деза керда техника балха юкъейоалаелга укхаза дика гIулакх а хинна дIаэтталга. Иштта ПМК доалахьа я 15—18 кубометр лаьтта цкъа хьалъэцаш йола низ бола скрепераш. ХIаьта хьалха хинначар 7—8 кубометр мара эцацар. Цу скреперий къахьегама овсарле хьалха хиннaчарел шозза лакхагIа я. Уж тайпа 5 я ПМК доалахьа.

— Керда техника балха юкъейоалаеш доккха новкъостал дир тхона рационализатораша; — яхаш дувц ПМК партбюро секретара Музаев Шамила. — Деррига а теркаме ийцадацар скрепераш хьаеча завода конструктораша. Царца кхоачамбоацараш нийслора, къаьстта гидравлика во яр. Тха коллективерча механизатора Тамазина кердача гидравлически системана регулировка йир, электросистема хийцар. Из бахьан долаш дикка тоаделар техника болх белга.

Балха тIа толамаш дахара керттера бахьан да ерригача коллективо хьаьнала къахьегар. Бизза пайда эц укхаза балха хIара минутах, цхьацца йолча участкашка шоллагIча сменагIа къахьегалга вIаштIехьдаьккхад.

Механизаторий, скреперистий ялх бригада я вIашагIтеха. Уж я Наурски, Надтеречни, Урус - Мартановски районашка балхаш деш. Царна юкъе я хьалхашка латта декхараш тIехдика кхетадеш, шоашкара балха тIа масал телараш а.

Х. ТАРАМОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совете

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета Президиумо аргІанарча заседане йийцар Шалински райисполкома председатела заместитела Я. В. Махматхаджиевс яьча КПСС XXVII съезда бахама боаггІара накъабахара исполкомо беча организационни балхах йолчей Грозненски райисполкома председатела Р. И. Зыгаловас яьча паччахьалкхен планаш а социалистически декхараш а кхоачашдара даькъера советски боахамийн кадрий бехктокхам КПСС ЦК апрельски (1985 шера) Пленума решенешка хьежжа лакхбара исполнительни комитето беча балхах йолен информаци.

Министрий Совета президиумо декхарийла йир халкъа депутатий Советий Шалински Грозненски исполнительни комитеташ хІара предприяте, организаце, колхозо, совхозо паччахьалкхен планаши социалистически декхараши кхоачашдарах, къахьегама овсарле лакхъеча, керттерча фондех пайда ийбеча, материальни, финансови, къахьегама ресурсаш кхоеча лакха хьокхамаш дахарах бола советски боахамийн кадрай бехктокхам КПСС ЦК апрельски октябрьски (1985 ш.) Пленумий решенешка хьежжа лакхбе. Динза даргдоаца хІама да тІахьожами тІадиллар кхоачашдар тахкари вІаштІехьдаккхара болх тоабар, кадрай квалификаци лаккхъяра тІадерзадаь гІулакхаш лерраггІа кхоачашдар, Советий исполкомий балха чулоацам хадданза эргабоахаш тоабар, исполкомий отделий, управленей, района чуйоагІача кхыча органий лоархІами бехктокхами лакхбар.

Юрта боахама министерство, «Чеченингушвинон», «Чеченингушплодоовощхози» яха объединенеш, «Птицепром» трест декхарийла я Шалински Грозненски районашкарча шоашта чуйоагІача предприятеша 1985 шерен ерригача пятилеткан планаш кхоачашъелга, КПСС XXVII съезда сийленца накъагІолга Іалашде.

ЛадийгІад иштта социалистически доалахье лораярах бола НГІАССР Министрий Совета соцам районе кхоачашбара леламах йолча Заводской райисполкома председатела В. М. Данильца информацега.

Президиума заседане, масала, белгалдаьхар, парте XXVI съездей цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхоачаш а еш, райисполком а района боахамийн правоохранительни органаш а дукхагІа теркам тІаахийта яьнна хилар паччахьалкхени общественни рузкъана деча къоалашта духьала лоаттабеча къовсама.

ХІаьта а эсала кхоачашду районе из декхар. Къоалаша, боахама доал ца даро, материальни маьхаленаш тесса лелаяро хІара шера дикка зенаш ду халкъа боахама.

Материальни маьхаленаш лораяра де дезаш дола гІулакхаш дац общественни кхачан управленена чуйоагІача фабрике - кухне, кондитерски фабрике, Грозненски хладокомбинате, биохимически заводе, торговле объекташка, гІишлошъеча организацешка.

НГІАССР торговле министерства, кхачан промышленноста министерства даь зенаш цу гІулакха бехке барашка хьатакхийтара даькъе деха доаггІар хьадехац шоашта чуйоагІача предприятей кулгалхошкара. КІезига дац кхоачамбоацараш правоохранительни органий балхаца а.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета президиумо халкъа депутатий заводской районни Совета исполкома тІадиллад социалистически доалахье лораяра, учреждешкарча, организацешкарча, предприятешкарча учтеи отчеташкеи эттача хьала кІоаргга а масса оагІора а анализ яр, боахама доал ца дарца, материальни маьхаленаш йоаярца, припискашца, очковтирательствоца лоаттабу къовсам чІоагІбара тІадерзадаь гІулакхаш дар.

Райисполком декхарийла я боахамий кулгалхой персональни бехктокхам лакхбе, чурча гІулакхий отделагара хьадехараш чІоагІде. Гражданашта уж социалистически доалахьен хьурмат деш хургболаш кхетам балара, халкъа рузкъанна тІаккхуйдараштa гонахьа уж массане во лоархІаргбола, цар леладер ловргдоаца хьал оттадара тІаберзабаь бола болх тоабе.

Президиума ладийгІар «Нохч - ГІалгІай АССР берашкеи кхувш боагІарашкеи кинофильмаш гойтилга тоадарах бола» НГІАССР Министрий Совета соцам кхоачашбара леламах долча дешага.

Заседане белгалдоахар, фильмаш гойтилга тоадаларца цхьана эсала латташ хилар юрташкарча бераштеи кхувш боагІараштеи гІулакхаш дар. Ножай-Юрта, Ведана, Грозненски, Надтеречни, Наьсарен, Сунженски, Советски районий цхьайолча юрташка цига зрелищни предприятеш ца хилар бахьан долаш кинофильмаш гойтац. Цхьабакъда НГІАССР кинофикаце паччахьалкхен комитето НГІАССР просвещене министерствоца цхьана гетта шортига бу школьни кинотеатраш хьаделлара болх.

Киносета къаьст-къаьстача диренцеша кхоачам боллаш оперативно тІахьожам лоаттабац берийн кхувш боагІарийн тематика репертуара, уж фильмаш киноустановкашка дІакхачийтара. Йолаш я берий киносеансаш телга юкъахдоахаши цига берашкеи кхувш боагІарашкеи гойта йиш йоацаш дола фильмаш хьувкхаш йолей моттигаш. Берий репертуара планировани еш юкъеувзац халкъа образоване балхахой, хІаьта цо лохъю кинофильмаех школашеи школай йоацача учрежденешеи дешара, кхетам балара беча балха пайда ийбара эффективность.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета президиумо декхарийла яьй НГІАССР кинофикацена йола Паччахьалкхен комитет, НГІАССР просвещене министерство, культура министерство, фильмашта прокат яра йола республикански контора, профтехобразоване Нохч - ГІалгІай республикански управлени, халкъа депутатий городий я районий а Советий исполнительни комитеташ белгалдаь кхоачамбоацараш дІадоахилга Іалашдергдола гІулакхаш белгалде.

Министрий Совет хьежар иштта зуламаш ца дайтара, зулам де тарлуш йола моттигаш хьалхе а йовзара, даь зуламаш гучадахара чурча гІулакхий органаша беча балха юкъерча цІенхаштташа кхоачамбоацарех долча дешагеи кхыдолча дешашкеи.

ДАЬССА ХАБАР ПАЙДАНА ДАЦ

Цхьа бутт баьннаб вай республике отопительни сезон дІайоласнна. Ший ханнахьа йІовхал хьаеннай дукхача моттигашка.

ХІаьта Назрановски районе миштад из гІулакх?

ДІадолалу тхо Назрановски «Электроинструмент» заводера. Цхьацанахьа йІовхал йолаш а йоацаш а моттигаш я цига.

— Тха бехкагІа хІама юкъагІа дисадац, — йоах завода директора Хь. Тамасхановеи керттерча инженера Р. Оздоевеи.

Из бакъда, завода котельнеш кийча я. Заводерчар бехке ю фабрика. Трикотажни фабрика керттерча инженера І. Тумгоева шоай бехк бац йоах:

— Тха теплотрасса кийча я, насосаш болх беш а я.

Кийча йий-еций-м хац сона, дІадаха хьежача ерригa гуччахьа хьайийлла а тоаяь яланза а я. Из а дац керттера дар. Цига-м дукха хІама дисадац, цхьа-ши бутт уж тІехьабаьннабале а, шелбенна, цамогаш хулаш заводеи фабрикеи болхлой дукха цІагІа Іийнабале а, хІанз аттача даьннад цар гІулакх.

ИйрчагІа да заводеи фабрикаи квартирашкара сурт. ДІачудолх тхо Бульварни улицагІа номер цаІ йолча цІагІа. ЦхьоалагІча квартире вах Мерешков Идрис. 5 бер да цІагІа. Духхьашха хьахийца ехача батареях Іоуха хий сахиллалца юхасецадаь уралийнна бІаргаш ІотІаухаш ба дезалхой, хІаьта бераш церг церга тІа ца кхеташ дагІа.

Цу квартирера хьаара даьлча, наьха бІарчча цІоз да арахьа. Сай-сай квартире Іоухача хиво ерригa хІамаш тІоадаьй, хІалакъяьй яхаш, кадаш.

— Шелало гІорадаь даьгІададаларе толар тхона, — йоах цар, — чухь мел дола хІама тІоададайтачул, йоаггІача бесса йІовхал-м хІаьта а хургъяцар укханах. Массехк шу да ер бала ловш тхо лела-м.

Кхы дикагІа дац сурт цу улицагІа дагІача №№ 14, 16, 18 йолча а, кхы дукха долча а цІеношка.

— Ер бераш цІагІа хІана дагІа шун? — аьнна оаха даьча хаттара жоп луш Кулбужевас, Балашовас, Громовас, Тумгоевас, Ажиговас, кхы дукхахбараша йоах.

— ЦІагІа багІа юврглиннa кІалбаьнна а, йІайха хІама тІайийха а кІезиг-дукха гІойле е йиш йоландаь. Школе багара Іы дІаухаш шийла я. Цига цамогаш а хулаш чуух бераш.

Из бакъда, Назранерча № 4 йолча школе тоха са доацаш шийла я. Цига дІакхаьчаяц хІанз а йІовхал.

Школера бераш-м кІеззига доккхагІа а дар. Заводской шинна саде а лотаьлц батареяш. 100 совгІа бер е цІагІа е цхьацанахьа дІаюха дийкъа да.

Балха даха а йиш йоацаш укх бераща цІагІа дагІа тхо-м, яхаш леткъаш ба ноаной. Производствана из мел зе да лархІа а хала дац. Бакъда, цун уйла еш саг-м вац цига.

Цу дерригача сурто цецдаьхача оаха дукхача кулгалхошка хаттараш даьд, цу хьала бехке вар лохаш. Амма, цхьаккха а бехка кІал саца тугаш вац: е теплотрасса кулгалхой а, е завода, фабрика, жилищни боахама производственни управлене кулгалхой а.

ПУЖХ начальника Евлоев Мухьмада йоах:

— Тха бехкагІа Бульварни улицагІара № 7 йола цхьа цІа латт шийла, дІаходар сона хац.

Назрановски теплотрасса керттера инженер Цороев Ювсап, «Электроинструмент» завода керттера инженер Оздоев Рукъман, жилищни боахама производственни управлене начальник Евлоев Мухьмад, кхыбола кулгалхой вІашагІтоха бийзар тха бехк малагІчун ба тохкаш. Дукха дІа-юха къийсачул тІехьагІа гучадаьлар йІовхал хьахеца йиш йоацаш батареяш еха хилар.

Грознера хьалдахача оаха вІашагІтоххалца ца а багІаш, шоай ханнахьа хьагул а бенна, мичахьа фу эш а хьежа цар болх баьбаларе, тахан иштта хьувза а вІашка гІерта а безацар, хІаьта шелал эгабеш хьувза мискаш а, паргІата хургбар. Шоашка хаттараш деча тхона фу даь бехкагІ кІалхарбаргбола жоп лургдар-хьогІ, яха уйлаш а йоацаш, наьха йоакхо миштa ергъя, болх беш болчар вахара хьалаш аттача миштa доахаргда, яха уйла хила еза хІара кулгалхочун, тІаккха мара тоалургдац производствера гІулакхаш.

Тахан лоа Іодиллача фу дергда оаш, аьнна даьча хаттара жоп долалуш саг а вац царех.

Лакхехьа хьоахадаьча номер 7 йолча цІенах лаьца аьлча, цу чу-м кхыметтел шийла хий а дац. Дог а чІехкаш духьалъух цу чу бахаш бола нах. Доккха хІама деций ер, йоах цар, кхыметтел хьалмала хий а ца хилар?

Царна хьалмала деце а доккха даьккхача ора чура кІеж етташ цІен гаьна доацаш урагІъухаш латт цу цІагІа дІачудаха деза хий.

Цу кІеж хьалъеттача хига хьежаш тхо латташ хьатІаера, цу цІагІа яхаш йола Назрановски № 4 йолча юкъерча школа хьехархо Старовойтова Зинаида Петровна.

— Тхона хийи йІовхали ца хилар-м хІама а дац шоана, — йоах цо, — ши-кхо кІира хьалха цІагІа яггІаше а корта бІоагора аха болабелар са. Из фуд ца ховш тоъал ха яьккхар аз, бакъда, магІа цІагІа хьалчуйоаллача кхетам чура а йоалаш, ежар, больнице се хьаккхийттача хайра сона хиннар фуд. Тхона уллуврча квартире яхача лоалахочоа а хиннадар из саннадар. Дезалаш тІаккхаьчабецаре, тхо шаккхе а йицъенна хургъяр наха.

Ха хала дац, Старовойтовайнеи цун лоалахочоаи газах отравлени хиннилга. ДІахо цар оалачох ховрга вайна цу гІулакха бехктокхаме бараша из унзара хІама мел теркалдаьд.

— Тхоай даггара ПУЖХ заявкаш оаха тІийлача, — йоах цо а цун лоалахоша а — цу юкъа цхьа саг венавац тхона газага хьажа. Цхьаши дІ хьалха хьал а даха оаха иштa а иштa а ма дий, газ хьаухаргйоацаш тоа хІана яц оаш тха цІагІара система аьлча, «Из тхона ховш да, хьожаргда тхо», (?!) — аьлар тхога начальника.

Лакхехьа вай бийцача бехктокхамеча болхлоша Іа дІа мел деча хаттара луш дола жоп цаІ да: хІанз кастта йистедаргда дерригa балхаш, де дезаш дукха хІама дисадац.

Цхьа бутт ба наьха лерттІа болх бе а, баха а йиш хургйолаш йІовхал хьахийца хила еза, хІаьта Назранера бараш, кастта йистедаргда, яхаш лел.

— Ший ханнахьа, аьхки де мегацарий оаш ер балхаш? — аьнна оаха шийта хаттар дича ПУЖХ цІеной управляюще Цороев Закречо йоах: — Ростовски областера бригада а оттаяь, тхоай хур даьд оаха, ер система тоае гІерташ, уж болхлой а лерттІа ца тоаеш дІабахаб. Кхы кхийна-м дац тха укх аьхки болх чакхбаккха.

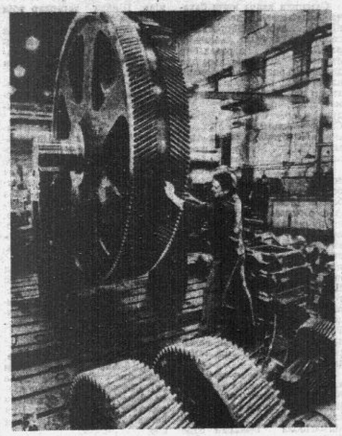
ХьаннагІчо фуннагІа дувце а, назрановцаш шоай балхаш даь баллалца Іа хьежаш а латтаргдац.

Къамаьл чакхдоалаш белгалдаккха деза, Назранерча халкъа тІахьожама комитето из дош ханнахьа дийца а дийца, цу гІулакха декхарийла мел вар оарцагІа а ваьккхавар, ший аргІанарча заседане, долаш дола доккхий кхоачамбоацараш дІадахаран 20 октябре кхачалехьа даьчох хоам бе безаши бола соцам тІа а ийцабар.

М. ПАРЧИЕВ,
Назрановски района халкъа тІахьожама комитета инспектор.

Хь. АУШЕВА,
«Сердало» газета спец. корр.

Доазол дехьара

ГДР. Магдебургера Э. Тельмана цІерагІа комбинат — СЭВ членаш долча мехкий социалистически экономически интеграце процессана юкъе онда дакъа лоацаш а эггара йоккхагІа а йола республика еза - йоккхача машиностроене предприяти. «СКЭТ» яха марка тІалаттача хІамаех шерра пайда эц вежарашха долча мехкий заводашка.

СУРТА ТІА: Курт Альтхауса болх беча цехе Советски Союзерча цементни завода оборудовани кийчъю.

АДН—ТАСС сурт.

ГУЧЧАХЬАРА А КОРТА БОЛА А КЪАМАЬЛ

Укх деношка, лакхерча боараме женевски вІашагІкхетар дІадоладеннача хана, ВІашагІкхийттача Штатий, Малхбузен Европа тайп-тайпарча городашка, ерригача континенташка чакхъюьл митингаши собранеши. Цига бек укх тайпара тІахьехам: бохабе герзаш Іоадара бола зуламе го, дІабаккха ядерни тІема кхерам. Ерригача планета тІа мел болча наха машарга, кхерамзле йолаш а паргІата а долча вахарга догдоахаш шоаш хилар лакхерча боарамерча советско-американски переговоращца дувз. «Вайна массанена эш машар, — яздаьд Конкорд яхача городе (штат Массачусетс) хиннача цу тайпарча цхьан собране Іодийша дола ший письмо яздаьча цхьайтта шу даьннача американца Монкрифф Мэтьюс. — Дагадоха а кхераме да вайх массанех фу хургда ядерни тІом хилча...»

Цкъа санна дуккхаза а советски кулгалхоша дІакхайкадаь ма хиллара, СССР кийча я женевски вІашагІкхетаре хаьдда а корта болаш а къамаьлаш де, из гІерт бокъонца хо а луш гІулакх лертІадаккха. ВІашагІкхета ха хьатІакхоачача хана вай мехко дІакхайкаьй конструктивни а реалистически а гІулакхий комплекс. Уж чакхдаьхача бокъонца хувцалургдар дунен халкъашта юкъера гІулакхаш дегІадоагІилга, хувцалургдар машараи халкъашта юкъе цхьана леладеча гІулакхаштеи пайда а боалаш. Из бахьан долаш дунен халкъашта юкъерча общественносто дика лаьрхІай ший цхьан оагІорахьарча порядкагІа моллагІча а ядерни тохкамашта мораторий оттаяра, СССР-о яь решени, хІаьта иштта космосе герзаш Іоа ца дайтара хьакъехьара цун предложени а.

Дунен халкъашта юкъера хьал тоадара йола конструктивни программа санна лаьрхІай дунен дукхагІа долча мехкашка Франце волча хана КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева дІакхайкаяь йола герзаш дІадахара хьакъехьара лоархІаме предложенеш. Советски Союзо ВІашагІкхийттача Штаташка аьннад барт бе вай шинна а оагІоно ударни космически герзаш радикально, 50 процент кІезигдергдолаш, дІа а юха а воай территорешка кхоачашдола ядерни герз кІезигдергдолаш. Дукхача мехкий политически деятелашеи военни специалистащеи, цу даькъе ВІашагІкхийттача Штаташкара бараш а, из инициатива тІаийцар укх шера январь бетта Женеве кхыча мехкашцарча гІулакхий министрий боараме советски американски оагІонаша барт баьча тайпара дош практически къоастадара йола таро санна. СССР-о конструктивни а ниййса а никъ лаьцар Европерча гаьна кхетар юкъерча боараме долча ядерни средствай проблемаш къоастаяра даькъе а, космически стратегически герзий проблемаца дувзаденна цхьаккха хІама а доацаш цу даькъе барт бара йола таро дІа а кхайкаеш. Европейски кхерамзлен хьашташ дага а долаш СССР-о ший оагІонгахьара кІезигъе йолайнр гаьна кхетар юкъерча боараме дола ракеташ: европейски зоне боевой дежурстве латта Советски Союза ОС-20 яха ракеташ хІанз 243 единиц мара яц, уж я 1984 шера июнь бетта хиннача боараме. Кхы тІа цига оттаяь хинна СС-20 яха ракеташ боевой дежурствера дІаяьхай, уж дІаоттаяра яь хинна стационарни сооруженеш дІайоахаш латт.

Вай мехка къаьгга йола позици, цІенача дег тІара машар лоаттабе гІерташ вай хилар дика кхета а деш, хьаллоац дукхача мугІарерча американцаша. Из хьахьокх тІеххьарча хана Вашингтоне СССР посольстве ухача письмоша. «Баркал алалов сона СССР-а герза тІахьожам лоаттабара йола лоархІаме предложенеш бахьан долаш, ядерни кхерамах мукъабола машар хьабе таро луш йола предложенеш бахьан долаш», — иштта яздаьд Беркли яхача городе (Калифорне штат) вахаш волча Бэнфорд Говарда.

Советски оагІоно лерхІ цу переговорашка, аьннад М. С. Горбачева «Тайм» яхача американски журнала корреспонденташта интервью луш, «цІенача дег тІара, моттийта а доацаш, ядерни кхерамгахьара юхаласташ бола никъ лаха гІерташ дола къамаьл цига хилийта».

В. ЧУКСЕЕВ. (ТАСС).

Дунен халкъашта юкъера заметкаш

КЕРТТЕРА ШПИОН ХИННАЧО ДУВЦАРАШ

Дукхха цензура «купюраш» а йолаш дале а, США арадаьннад: «Къайлен демократи: ЦРУ хувцалуш йолча юкъа» яха 1977 шера денз 1981 шерага кхаччалца ЦРУ директор хиннача Стэнсфилд Тэрнера книжка. КІайча цІено де лерхІаш дараш сов дика довзаш волча Тэрнера яздераши хІанзарча американски администраце членаша дувцараши вІаши нийсдича комментареш эшаш яц.

* * *

США президент Р. Рейган: «Арахьарча политика (США) де лерхІаш дола керттера ши хІама: кхерам кІезигагІа бола дуне хьадар, сага бокъоний сий дергдола, эггара лакхерча маьхаленаши идеалаши тоаенна дІаотта йиш хургйола дуне хьадар».

Тэрнер: «ВІашагІкхийттача Штатий правительствана геттара новкъабола кхыча мехкий политически лидераш бовбе дагахьа... кийчъяь массехк заговор яр».

Рейган: «Вай гІерташ да воай юкъара хьашташ хьаллувцаш йолча паччахьалкхенашца цхьана леладу гІулакхаш шерде, царна кхерам тІаэттача воашца доттагІал долча мехкашта гІо де».

Тэрнер: «Малхбузен Европе... ЦРУ финансировани йора антикоммунистически профсоюзашта, политически партешта, студенчески культурни организацешта, массови информаце средствашта... Цо Францеией Италенеи яь воздействи къаьстта дика а геттара лоархІаме а яр».

США госсекретарь Дж. Шульц: «Дуккхача хана денз хьайоагІаш йола паргІато, демократи, мукъале бахьан кхыча халкъаша лоаттабу къовсам хьаллоацаш йола дика традици я американски халкъа».

Тэрнер: «Эггара хьалхарча къаьсттача проектел тІехьагІа дукхагІа хилар Европе къайлагІча политически гІон программаш, хІаьта уж дІайоаржайир лаьттан шара дуккхача кхыча районашка».

Рейган: «Воаш де лерхІаш долча бакъахьарча хІамашка кхача гІерташ, вай кхоачам бе безац алхха дагарча зэдийча гІулакхехи динача лоІамахи, вай пайда эца беза практически средствоех».

Тэрнер: «КъайлагІара операцеш — из кхыча паччахьалкхен чу делаеча событешта вай леладер сага ховрг а доацаш влияни яра вай тІаухийташ долча низех дувцаш доладош... КъайлагІарча операцей дукхал массехк эзарнега кхоачаш совдаьннад».

ЦРУ директор У. Кейси: «ТоІадаь доахка халкъаш паргІато хьаштдолаш а из бахьан къовсам лоаттабеш а да. царна эш паргІато котъялар ловш долча мехкий оагІорахьара алхха доккха доаца гІо».

Тэрнер: «США цхьайола частни фондаш хьаяь яр лаьрххІа ЦРУ наькъашка гІолла финансировани яра йолча фасада хьисапе».

Рейган: «Центральни Америке... вай харжа йиш йолаш дар да; е Америка доттагІашта низа духьала латта гІо а даь демократена шанс лургья вай, е воай декхараш кхоачашде а ца тугаш Іергда вай».

Тэрнер: «ЦРУ шерйир ший къайлагІча операцей масштабаш, никарагуански порташта минаш йохкар а чулоацаш».

Рейган: «Дерригача дунен тІарча машара тІехьарча халкъашта хьамсара йолча паргІатои принципашта бола цІенхашттара кхерем ба терроризм».

Тэрнер: «Боккха кхерам тІаэттача кемай экипажашта хьалхашка, паччахьалкхено хьал а лаьца бизза бола террористаш бар оаха гІо деш хинна «контрас».

США вице - президент Дж. Буш: «ЧІоаггІа лаьрхІа я Америка дерригача дунен тІа паргІатои демократии метталоаттаяра тІехьа къовсам лоаттабе».

Тэрнер: «Вай кхерам тІа лоаттабу вайнеи Никарагуанеи юкъерча вІашдухьаленашта юкъедоагІаш а гІулакх долаш а доацача мехкашка бахача наьха вахараи доалахьеннеи».

Рейган: «Вай тешаме долаш дус агресси ца лелаяра принципа».

Тэрнер: «Регионa воай лоІам кагболла лаьрхІа, хьалхxe из хІама де дага а лаьца, дІа а ца хьоабеш тІом барга кхоачаш юкъегІерт вай Никарагуа чурча гІулакхашта».

Рейган: «Американцаш массанахьа а гІерташ хиннаб демократически институташ дІайоаржае, хІаьта хІанз гарга дахад вай воашта дагалаттар кхоачашдара».

Тэрнер: «Цун разделех (ЦРУ «контрасташта» юкъе йоаржаяьча наставлене) цхьаннe тІадуллар гражданскиgІулакхаш тІарча наха «нейтрализаци» елга... Американцаша вІаши бувцаш болча меттала саг ве яхилга санна кхетадеш да «нейтрализаци» е еза яхилга».

Рейган: «Вай вахара демократически кепа совлеaаша тІа-тІа дукхагІа раьза бу нах... Американцеш шоай мехка мутІахьа хиларо къаьстта ураувттаду дог, хІана аьлча наьха шоай дикача лоІамо хьалхадоаза паргІатача халкъа мутІахьа хилар да из».

Тэрнер: «Вай къамаи кхерамзленна патенциально кхераме лерхІаш хиннача башха совгІа-эшацагІа боацаш 300 эзар сага цІераш ЦРУ электронни досье тІа дІатІаязъяь яр». «Чот йоацаш дукха бар «кхераме» ба яхаш зувш хинна гражданаш (США). Уж бийша бадача цІеношка увттаьяр ладувгІаш йола «бумбаргаши» микрофонаши, е цхьанна а бокъонах доацаш наІараш а кагъеш чулелхар цар цІеношка».

Госдепартамента викал Ч. Редмэн: «ПаргІато йола общество я вай яр, цудухьа США правительство духьала яц къаьст-къаьстача нахеи организацешеи леладеча гІулакхашта».

Тэрнер: «Шоашта хайнар къайлагІа хьадувцаш болча наьха хьисапе мехкахсех шерра пайда ийбеш моттиг хилар. Уйлаш шоай тайпара йолча наьха группировкай мугІарашка чулхар тІема разведка, цу группировкай гІулакхашта раьза болча цІи хезача гражданех йола информаци гулйора... ЦРУ, АНБ, ФБР, эскара разведка чурча шпионаша юкъе лоацача даькъах шерра дувцар пресса тІа».

* * *

США президента заявленега хьежача, дІадахача шерашца нийсбича ЦРУ а цунах тарача кхыча ведомствай а «болх чІоаггІа тоабе вІаштІехьдаьннад» хІанзарча администраце. Болх хувцалуш хинна ха чакхъяьннай. Тэрнера хетачох, «бІехача трюкий департамента» (ЦРУ хьалха хиннача директора ший «фирмах» оалаш хиннача тайпара) болх «тоабалар» латт, ЦРУ дерригача лостамашка ший балха масштабаш чІоаггІа шеръяь хиларах».

Ник СОЛТ. (АПН).

ЮАР. Репрессей кампани чІоагІъяьй Преторе Іаьдалаша Іазапе боахкача бахача наха апартеида духьала берригa мохк а чулоацаш еш йола выступленеш тоІаяр духьа. Йоккхийча городий африкански «бесаш дарийн» йистошка эскара патрулаша хоам ца беш доалийташ герз детт, массаза а мехка баьхача наьха поселкашка салташеи полицейскешеи «порядок юхаоттаяра» шерра масштаб йола операцеш чакхйоах.

«Иллюстрейтед Лондон ньюс» яхача журнала тІара хьайийцача сурта тІа: шоай аргІанара операци чакхъяьккха болх салтийн полицейскеши бронеавтомобилашца.

ТАСС фотохроника.

Кепайоазон вежарашха йолча агентствоша хоам бу

ДУНЕН 500 ПОРТЕ

ХІара бетта дунен 500 порте долх польски кемаш. Уж трампови кемай наькъагІа лелара специализаци еш а хоадаь ханаш йоацача наькъашка гІолла лелаш а да. ДукхагІча даькъе сухогрузаши танкераши ух Средиземни форда районерча е Къулбехьен Центральни Америкерча порташка а хІаьта иштта Советски Союза порташка а.

●

МЕТРОПОЛИТЕН ХЬАЛЪЕЧА

Варшавски метрополитена лаьтта кІалгІолла йодача туннела юххьанцара 400 метр яьккха яьннай. Балхий фронт шеръяннача хана доккхагІа хул советски метростроевций оагІонгахьара дешдола новкъостал. Кулгаш яздаьа тІадашка хьежжа СССР-о эшаш йола оборудовани лоаттаю, технически новкъостал ду. Цу лоархІамеча гІишлоне чІоаггІа накъайоал ах бІаьшерара йІаьхий советски опыт.

●

КЕЛЕЦКИ НАСОСАШ

Келецки завод — сахьата 1,5 кубометргара 12 кубометрга кхаччалца балха овсарле йола насосаш Польше эггара дукхагІа арахецарех цаІ. Царех пайда эц кхачани горнодобывающи промышленносте, юрта боахаме а коммунальни боахаме а. СЭВ-а доазонел чухьа целлюлознокаьхата массана насосаш арахецаш хургйолаш специализаци ю предприятена.

●

«ФАМОСЕРА» МЕБЕЛЬ БЕРДА ТІА ЮВЛ

Старогрaдера-Гданьскера «Фамос» яха мебельни фабрика кемаи интервер кийчъергйолаш специализаци еш я. Бакъдар аьлча, «Фамосера» мебель массаза а йодац «наькъа». Укх тІеххьарча хана предприяте иштта кийчъю гостиницашта, административни помещенешта, ресторанашта, санаторешта лаьрхІа ший тайпара мебель а. Керда продукци езаеннай Польше а цун доазонел арахьа а. Масала, хІанале а дІаяхьийтай Псковерча ресторанан кафеней лаьрхІа оборудовани. ДагадоагІа Советски Латве столицера «Рига» яха гостиница комплекс кийчъяра даь шоллагІа советски заказ.

●

ЮНЕСКО МУЗЫКАЛЬНИ ПРЕМЕ ЛАУРЕАТ

ЮНЕСКО-си Дунен халкъашта юкъерча музыкальни советои премеш хьожаяьй Дунен халкъашта юкъера музыка ди чакхдаккхарца дувзаденна. Кхаь лауреата юкъе — премеш оттаяьраштa хетачох, дунен культура ганза юкъе доккха дакъа лаьца вола гІорваьина польски композитор Витольд Лютославский. Белгалдаккха доагІа, В. Лютославский 1976 шера денз хьежаеш йолча селлара сийлахьча преме эггара хьалхара лауреат хилар.

●

СПОРТСМЕНО ТОАДИР ГІАЛАТ

Шера керте эггара «рыцарски спортсмена» хІара шера луш йола ЮНЕСКО преми яьккхай къонача польски штангиста Дариуш Завадске. Из премии поляка дІалуш ЮНЕСКО генеральни директора М. Боус гулбеннараштa дагадохийтар, юниорашта юкъе Итале хиннача езача атлетинах йолча дунен чемпионате Завадске, ше бронзови медаль цкъа яьккха хиларах, из дІаэца ца тигалга. ГІулакх миштад аьлча, Завадскийн шийр санна йола результат гайта цун итальянски сопернико озача хана гІалат даь хиннад поляка аьттув болча оагІорахьа, тІаккха из цо ше мара теркалдаь а хиннадац.

(Интерпресс — АПН), Варшава.

КЕРТТЕРА ТУРПАЛ — ВАЙ ЗАМАНХО

Нурадилов Ханпаший цIерагIча Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен театро хьайийллай ший аргIанара — 55-гIа йола театральни сезон. ГIалгIай труппа актераша гойтар парте XXVII съезда хетаяь «Хьал а гIетте, волле!» яха спектакль. Ше а А. Герчикова а язъяьча пьесах из спектакль оттаяьй гIалгIай труппа керттерча режиссера, Нохч - ГIалгIай АССР искусствай заслуженни деятела, РСФСР Пачхаьалкхен преме лауреата, Нохч-ГIалгIай АССР Ленински комсомола преме лауреата Хакишев Руслана.

ХьатIаэттар чIоагIа бехктокхаме сезон я театра. Из хьайийллай парте Программа кердача редакце. парте Устава де могадеча хувцамий, 1986—1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономически социальнии дегIайоалаяра Керттерча достамий проекташ деррига советски халкъо Iомаеча а ювцача а деношка. КПСС XXVII съезда деррига советски халкъ накъадодача хана.

Партийни форума хетаяь нохчий труппо оттаю Э. Володарске пьесах йола «Бехктокхам» яха спектакль. Цу тIа болх беш ва нохчий труппа керттера режиссер РСФСР искусствай заслуженни деятель, РСФСР Пачхаьалкхен преме лауреат, Нохч - ГIалгIай АССР Ленински комсомола преме лауреат Солцаев Мималт.

ДIаяхача сезоне общественносто а специалисташа а боккха творчески толам лоархIаш тIайийцар, сийлахьвоккха эрсий драматург А. П. Чехов ваь 125 шу дизара хетаяь хинна гIалгIай труппо оттаяь «Юбилей» яха спектакль. Чехова драматургена хетаяьча фестивале ялх диплом яхьаш цIабаьхкар цун актераш. Цул совгIа, цу спектаклера «Предложение» яха водевиль Москве гойташ а хилар вай артисташ. ХIаьта Афганистане латтача хьалах лаьца А. Прохановен Л. Герчиковен язъяьча «Сай наькъах вода со» яхача политически репортажах оттаяьча спектакла — режиссера Хакишев Руслана, артисташта Наурбиев Руслана, Беков ИбраьхIама, Тхостов Мурада Нохч-ГIалгIай АССР Ленински комсомола преми хьожайир.

Дукха ха йоаццаш гIалгIай къонача актераша оттаяьй Б. Метальникова пьесах йола «Анчутка» яха, берашта лаьрхIа йола спектакль. Из оттаяьй Москверча ТЮЗа режиссера В. Тарасьянца, художника П. Сапегина. Берашта дика совгIат хургда цох.

Укх шера театре болх бе венав керда ши режиссер. Ленинградски театрен, музыкан, кинематографен институт чакхъяьккха вола Беков Мустафа. Институт чакхъяьккхачул тIехьагIа из болх беш хиннав мехка массехк театре. Иштта укх шера Москвера А. В. Луначарске цIерагIа йола театральни искусства институт а яьккха цIавенав Гузуев Хьусен. Уж шиъ хIанз кердача спектаклаш тIа болх беш ва.

Беков Мустафас кийчъю Боков Ахьмада «Беке къонгаш» яхача романа инсценировка, В. Абдулаева «Холостяки» яхача комеде тIа болх беш ва Гузуев.

Iалаьмате дукха ха яр къона артисташ зIамига сцена хьаелла дагабола. ХIанзалца цу гIуланха аьттув ца боалаш лелар уж. Укх сезоне театре хьаелл цу тайпара экспериментальни сцена. Цунна лаьрхIа гIалгIай труппо шоай репертуара юкъейоалаяьй французски драматурга Ж.-Б. Мольера, «Скапена киловзалаш» яха сакъердаме комеди.

Социальни зулам а хинна дIаэттад алкоголизми корта бохабу малар мелари. Цу гIулакха духьала вай мехка хIанз лира къовсам лоаттабу. Театр а гIерт цунна юкъе шийгара доагIа дакъа лаца. Цу темана хетаяь я къонача белорусски драматурга А. Дударева «Порог» яха пьеса. Из тема йоашхаргья нохчий труппас.

Дунен тIа цIихеза ва испански поэт а драматург а Гарсиа Лорка. Массехк шу хьалха вай театро оттаяьяр цун «Кровавая свадьба» яха трагеди. ХIанз цунах керда спектакль кийчъеш ба гIалгIай труппа актераш. Хьалха санна, хIанз а цу спектакла режиссер хургва Хакишев Руслан.

Эрсий классика а йицъеннаяц театра. Нохчий актераша шоай репертуаре юкъейоалаяьй Чехова «Иванов», Гогола «Женитьба» яха произведенеш.

Дукха болх бу театро моттигерча драматургашца а. Укх сезоне зрителашта гургья Чахкиев СаIида язъяь «Хьоца, са воша!» яха исторически драма. Из оттаергья режиссера Беков Мустафас, художественни оформлени ергья художника Полонкоев Мурада. Театр а поэт Арсапукаев Шейхи а тIатеIIа хIанз болх беш ба «Темара тур» яхача исторически пьеса тIа.

Бицбеннабац театра кагирхой а. Иштта, гIалгIай труппо кагийча нахан мехкараштен хетаяь оттаю вовзаш волча литовски драматурга Грушас Юозаса язъяь «Безам, шайтIа, джаз» яха пьеса. Автора кIоарга йоашх цу тIа тайп-тайпара йола нравственни проблемаш. Цу спектакла тIа болх беш ва Хакишев Руслан. Керттера ролаш ловзаеш хургба Яндиева Тамара, Наурбиев Руслан, Беков ИбраьхIам, кхыбараш. ХIаьта цу темах нохчий артисташа оттаергья М. Захарова «Эксперимент еш да тхо» яха романтически комеди.

Кердача сезоне театр дезарий йиш хургья хьалхагIа шоашта яйнача а езаеннача а спектаклашка юха а хьажа. МалагIаш я уж? «Ленинана», И. Базоркина а М. Солцаева а «БIаьшерений боадонгара», А. Чехова «Юбилей», Л. Герчиковен А. Прохановен «Сай наькъах вода со», В. Шекспира «Кориолан», Н. Гогола «Ревизор», Т. Брандтонен Ю. Хмельницкен «Чарлея даьци», кхыяраш.

Гуш долча тайпара, планаш зIамига яц. Керттерча даькъе театро чIоагIагIа йоашх вай ханара тема, цудухьа укх сезонах майрра ала таро я: вай ханарча советски пьеса сезон.

Вахаро тахан доккхий а бехктокхаме а декхараш хьалхашка оттаду сцена мастерашта. Уж дизза кхоачашдара тхоай низ а хьинар а кходергдац оаха.

Х. БЕРСАНУКАЕВА,
театра партийни организаце секретарь.

ВIашагIкхийттаб Нохч-ГIалгIай АССР Ленински комсомола республикански преме лауреаташ (аьрдехьара аьттехьа) гIалгIай труппа керттера режиссер — Нохч-ГIалгIай АССР искусствай заслуженни деятель, РСФСР Пачхаьалкхен преме лауреат Хакишев Руслан, артисташ — Беков ИбраьхIим, Наурбиев Руслан, Тхостов Мурад.
Х.-Б. ИСРАИЛОВА шарж.

Спортсменех дола дувцараш

ВЕЖАРИЙ-ТРЕНЕРАШ

Самашки яхача юрта бахача АбдулаевгIар дезале виъ кIаьнк вар. Берригаш а спорт дукха езаш хьалкхийра. Да а нана а раьза бар къонгий спортаца хьоашал долаш: къонахий низ болаш, кадай хила беза. Уж хила а хилар иштта. Виъэ а спорта мастераш ба вежарий АбдулаевгIар. СаIид - Салами СаIид - Ахьмади классически кIалтохарахи Солт-Ахьмади СаIид - Мухьмади шоай лоIамеча кIалтохарахи.

Деррига а дIадоладелар воккхагIвола СаIид - Салам бокса секце аха волавалар бахьан долаш. Из дар Алма-Ате. Боккхача безамца вувц цо цу хана ший хинна тренер Ф. Ф. Иониди. Цо Iомавир 17 шу даьлча СаIид-Салам спорт еза, пахаддаш тренировнаш е. Боксер хила кийчлуш вар зIамига саг. Цхьабакъда, Алма-Ате кIалтохарах йола яхьаш бIаргаяйча уйла хувцаелар. Цу секце дIаязвелар СаIид-Салам. Тренировкашка хинна цIавеча, ший зIамагIболча вежарашка дIахьохар ше Iомадаьр.

ХьатIакхаьчар эггара хьалхара спортивни яхьаш. Из яр Казахстана чемпионат. СаIид-Салам яхьашка дакъа лоацаш вар, хIаьта цун зIамагIбола вежарий зале багIар.

Хьогаш хьежар шоллагIвола воша СаIид - Ахьмад озадаь даьккха аьса тай санна нийса дегI долча спортсменашка. «Со валара цо санна» яха уйла дIаяллацар цун дег чура. ДегIа гIийла волаш, каст-каста цамогаш хулаш вар из. ХIаьта а кIалтохарах йола яхьаш езаелар цунна. Спортсмен хила лаьрхIар, Шийна дагардар воIа дIааьлча велавелар да.

— Хьо санна гIийла нах летац кIалтохарах, — аьлар цо, — эггара хьалха тIакхаьчачо цIилеторг санна кагвергва хьо.

ХIаьта а ше яхачунна тIера валанзар кIаьнк. Низ болаш кадай, хила безам боацаш малав.

Кастта Грозне баха баьхкар АбдулаевгIар. СаIид-Ахьмад Грозне № 4 йолча профессиональни технически училище деша хайра. ХIара сарахьа ДСО «Труд» спортзале го йиш яр из. Цхьа тренировка дIаяхийтац хьинар долча зIамигача саго. Укхаза цун тренер Г. В Фролов вар. Классически кIалтохарах йола говзал Iомаю СаIид-Ахьмада.

Ши шу а даьннадацар цул тIехьагIа, хьалхагIа кхувш боагIараштеи тIаккха кагирхоштеи юкъе вай республика чемпион цох хулача хана. Хьалхарча толамаша гIозваьккхар СаIид - Ахьмад.

Дика дешаш училища чакхъяьккхачул тIехьагIа, СаIид - Ахьмад физически культура техникуме деша отт. «Трудовые резервы» яхача общеcтве ший спортивни говзал лакхъе а волалу. Цун керда тренер С. П. Заяц вар.

Кхо бутт балале города кагирхошта юкъе чемпион хул цох. Цул тIехьагIа цхьа шу даьлча СССР спорта мастер яха цIи лу СаIид-Ахьмада. 1962 шера дениз боккхагIбарашта юкъе кIалтохарах йолча яхьашка дакъа лоацаш хьавоагIа из.

Цу шера хиннача СССР халкъий спартакиаде 11-гIа моттиг мара яккханзар СаIид-Ахьмада. ХIаьта а воханзар из, дIакхессанзар спортаца дола хьоашал.

Ленинграде хул из эскарера гIулакх деш. Цига мел волча хана, ше дакъа мел лаьца яхьаш толамца чакхйоах цо.

Шийца эскаре гIулакх деш бола кагий нах Iомабу цо кIалтохарах лата. Шийна дага а доацаш, дIаболалу цун тренерски никъ. ХIаьта а спорт йитац СаIид-Ахьмада. 1965 шера СССР чемпионате пхелагIа моттиг йоаккх цо. Болгаре хиннача дунен халкъашта юкъерча турнире котвоал. 1968 шера СССР чемпионате бронза медаль йоаккх, Венгре хиннача турнире котвоал. Цу шера лу цунна дунен халкъашта юкъера спорта мастер яха цIи. 1970 шера СССР халкъий Спартакиаде шоллагIа хул СаIид-Ахьмад, Финлянде хиннача яхьашка котвоал.

1971 шера Грозне цIавеча ший воккхагIволча вешийца СаIид - Саламаца «Динамо» яхача спортивни общеcтве тренер хул СаIид-Ахьмадах.

Вай республике дукха дика спортсменаш хьалкхебаьб цо.

Шозза кхыча пачхаьалкхенашка а хиннав СаIид-Ахьмад тренер волаш. Ялх шу хьалха из вохийт Йеменски Iарбий Республике. ВIалла я а яцар укхаза кIалтохарах йола спорт. Деррига а юххьанца дIадоладе дезаш дар. Бийдача кирпичех хьалъяь зIамига зал, массехк гимнастически мат, кIалтохарах Iомабала раьза хинна биъ саг — из дар СаIид - Ахьмада бIаргадайнар. Ше тоайир, цIенйир цо зал, кIалтувсаш бола мат ше тийгар. Пайда а боацаш дайнзар цо дIадоладаьр. Кастта цун секце кхы а ткъо саг дIаязвелар.

Ха чакхъяьнначул тIехьагIа цIавера СаIид-Ахьмад. ХIанз гаьнарча Иемене дика спортзал я, дукха дика спортсменаш хьалкхебу цига. Дунен халкъашта юкъерча яхьашка дакъа лоацаш хул уж. Цар тренер ва укхо кIалтохарах лата Iомаваь саг.

1980 шера СаIид-Ахьмад Ливане вахийтар. Из вар Москве хургдолча Олимпийски ловзарашта кIалтохарах латаш бола ливански спортсменаш кийчбе безар. Тренировкаш Бейруте йора. Бокъонца бола тIом латтар городе. Сигалара Iочулегар бомбаш. Цхьан дийнахьа тренировкаш йита езаш хилар. ЦIи яьнна лотаелар спортзал.

ХIаьта а ливански спортсменаш Москве баьхкар. Царех цхьаьне кхоалагIа моттиг яьккхар. Из толам баккхар бахьан долаш Москве Ливана посольстве сийлен грамота елар СаIид-Ахьмада.

— Вай мехка дар цхьаннахьа а дац, — йоах тренера. — Капиталистически мехкашка атта дац спортивни говзал лакхъе. Цига яц вайцига мо йоккха спортивни комплексаш, залаш, нек ду бассейнаш, корташ, майдаш.

Тренер мишта ва хов цо хьалкхебаьча спортсменашка хьежача. Вежарий АбдулаевгIар къона спортсменаш хьалкхебеш ба. ХIанз дукха ха йоацаш кагирхошта юкъе дунен чемпион хиннав цар хьалкхеваь М. Амаев. БоккхагIчарна юкъе СССР чемпион хиннав Х. Мулаев. Кхувш боагIараштеи, кагирхоштеи, боккхагIбараштеи юкъе СССР-а 11 чемпион хьалкхеваьв вежараша. Берригаш а 23 СССР спорта мастер.

Майрал, денал, къонахчал Iомаду цар шоай секце ухача спортсменашта.

— Духхьал дегIаца низ хилар кхоачам бац. ДогцIена, гIулакхаца, новкъоста оагIув хьаллоацаш, яхь йолаш хила веза спортсмен. ТIаккха мара толам боаккхаргбац цо, — йоах СаIид-Салама.

Шоай тренерашта тара хила гIерт спортсменаш. Царех цаI ва Лимаев Адам. Дика кийчвеннавар из яхьашта, цо толам боаккхаргхилара шеко йолаш бацар вежарий АбдулаевгIар. Цхьабакъда, вIалла дагадоацар хилар. КIалтохарах лата араваьннача Адама ког кагбир. Операци йир спортсмена. Дукха ха яьккхар кого тоа ца луш. Массане а йоахар Адам спорте кхы юхавоагIаргвац. Бакъ хиннадацар из. Тренераша тешавир Адам спортацара хьоашал дита йиш ца хиларах. ХIанз дукха ха йоацаш ДСО «Динамо» Центральни совета яхьашка йиълагIа моттиг яьккхар Лимаева. Дог гIоздаьнна тIаийцар цо баккхxа толам тренераша.

СаIид - Ахьмад СССР сборни команда тренералла хьожаваьв, цудухьа каст-каста цIагIа хилац из. ХIаьта а саготде бахьан дац: тренерски балха вус цун воша СаIид-Салам. Вай республика спортивни сий лакхдеш, къона спортсменаш хьалкхебеш хьабоагIа вежарий АбдулаевгIар.

Т. СОКОЛОВА.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

СПОРТ

КУБОК ЯЬККХАР

СССР сборни команда дунен Кубок а йоаккхаш чакхъяьлар Швеце хинна классически кIалтохарах йола яхьаш. Вай сборни командаца вар СССР чемпион, Грознера динамовец, дунен халкъашта юкъера спорта мастер Мулаев Хьаваж-Бауддин. Цун тренераш ба вежарий АбдуллаевгIар. Дунен кхозза чемпион хинна швед Андерсен эша а ваь, кубок яьккхар вай мехкахочо.

КЪОНАЧАР ТОЛАМ

Казане чакхъяьлар кагирхошта юкъера ший лоIамах кIалтохарах йола Ерригсоюзни турнир. Цига дакъа лоацаш хилар тренераша Вараев ВахIиден Орцуев Хьасанен хьалкхебаь вай республикера спортсменаш. Хьалхара моттигаш яьхар А. Вараева (45 кг), И. Устарханова (52 кг), А. Завлиева (60 кг); А. Медиев (70 кг), Э. Тадашев (42 кг), А. Тесаев (60 кг) — шоллагIа хилар.

АКРОБАТИКА

РСФСР берий - кхувш боагIарий спортивни школашкарча 17 команда акробатиках йола яхьаш чакхъяьхар Воронеже.

Ялх сагах латта вай республика коллектив кхоалагIча моттиге я. Къона спортсменаш хьалкхебаьраш ба тренераш А. Якушеви Г. Дюнови. Вай спортсменашта юкъе дикагIа хилар СССР спорта мастер Гринев Олег. ХIаьта мехкарашта юкъе яхьаш дика чакхъяьхар Н. Дорошевас, Е. Михайловас, Т. Куренковас.

Ширдаьннача гIулакхашца — лира къовсам

УКХАЗА ДЕРРИГА А ЛОАРХIАМЕ ДА

Октябрь бетта хиннача КПСС Нохч - ГIалгIай обкома IX-ча пленумо белгалдир, кагирхошта атеистически, интернациональни, тIема-патриотически кхетам луча цIенхаштта кхоачамбоацараш долга. КхувшйоагIа тIехье идейно а нравственно а цIена йолаш кхеяра чIоагIа Iаткъ уж.

Из болх тоабеча, къонабараш коммунистически уйланца кхебеча доккха дакъа кхоач культурно - сердалон учрежденешна. Дукха хIама де йиш йолаш я уж ширдаьнна гIулакхаш дегаза хетаргдолаш, кагирхошта, кхетам луча.

Хьожаргда да вай из болх Наьсарен районни культура ЦIено мишта бу. Укхаза болх беш я «Атеист» яха клуб. БархI сагах латт цун совет. Цунна юкъе ба хьехархой Мальсагова Алла, Сагова Марем, Чемурзиева Люба, лор Мальсагов Ювназ, Назрановски райисполкома председатела заместитель Тимурзиева Хьава, кхыбараш.

Клуба программана юкъейоагIа лекцеш, беседаш, тайп-тайпара вIашагIкхетараш, хаттарий а жопий а сайренаш. Цига дувцараш духхьал теоретически хабараш хинна Iац. Лекци ешача, беседа еча хана районе бахаш болча наха юкъе нийслуча ийрчача гIулакхех дувц, цар къахьегамхошта ду зе-зулам дIадовзийт. Иштта яр «Знание» общества лектора Колоев Захара Жайрахьарча культура ЦIагIа йийша «Коммунизм хьалъеш волчунна моральни кодекси дина нравственни хьехами» яха лекци. Наха езаелар районни культура ЦIагIа а цхьайолча юрташка а лектора Т. Бекова, КПСС Назрановски райкома орготдела заведующе И. Муцольгова, культура районотдела заведующе М. Аушева, город Назранерча № 2 йолча школа директора С. Арсельгова, районни культура ЦIен директора А. Картоева, районо методиста Р. Дидиговас йийша «Дин обрядаш а цIей а хьахилари цар чулоацами», «Керда саг хьалкхевар — вай керттера декхар», «Ислама тIехьадиса гIулакхаш кхалнаха юкъера дIадахар», «Ислами дезали» яха лекцеш, беседаш.

Клуба совета членаша шоаш а хьинаре дакъа лоац тайп-тайпарча атеистически мероприятешка. Хоза чакхъяьлар Х. Тимурзиевас, А. Мальсаговас, кхычар кийчъяь «Iилма а дино а мишта дувц вахарахи Iоажалахи», «Кагирхойи дини», «Довза йиш йий хургдар?» «Йолаш йий кхел?», «Медицина тешац тамашийнача хIамаех» яха атеистически темана пропаганда еш хинна хаттарий а жопий а сайренаш. Каст-каста юрташка, кхай тIарча станашка, хьайбай фермашка гойт тайп-тайпара атеистически чулоацам бола кинофильмаш. Царех да «Сона деза хьо, вахар», «Исповедь», «Грешница», «Вахар хьадолалуш», кхыдараш.

Атеистически болх кхы а тIагIерттагIа, кхы а корта болашагIа лелабара мел эшар долаш да культура ЦIа. ХIаьта цун формаши методаши шортта я. Бакъда, царех лерттIа пайда эцац цун болхлоша. Масала, культура ЦIагIа болх беш да халкъа театр, йоккха художественни самодеятельность. Театра а самодеятельноста а репертуара юкъеяхьа мегаргйола лоаца пьесаш, скетчаш, интермедеш, атеистически чулоацам бола стихаш, иллеш дукха да вайнаьха фольклора а юкъе. Царех кIезига пайда эц культболхлоша.

Района школашка къахьегаш дукха биологаш, химикаш, астрономе хьехархой ба. Цар таро я пайдане сайренаш а вIашагIкхетараш а чакхдаха. Царца а доагIаш дола хьоашал дац культболхлой. Яц цар, уж темаш йоашхаш долча вайнаьха а кхыча къамий а авторий книжкашта хетаяь конференцеш, тайп-тайпара диспуташ. КIезига дувц атеистически темашта хетадаьча кинокартинех. Цу балха культболхоша шоашта новкъостал эца деза, Iалаьмате кIоарга а дика а из тема йоашхаш болча тайп-тайпарча художникий кхолламех. Цу суртий чулоацам боашхаш йола лекцеш кийчъе Iилман сотрудникаш ба республикански изобразительни искусствай а краеведчески а музеяшка. Хьоашал тессадац культура ЦIено республике дика бовзаш болча лекторашца-атеисташца.

Из деррига доре, атеистически кхетам балара болх дикка тоалургбар.

Районни культура ЦIа еррига районерча юрташкарча культучреждений методически центр я. Цудухьа из болх ше баь ца Iеш, царна гIо-новкъостал а де деза цо. Цу даькъе юртарча культболхлошта тахан из тайпа методически центр хинна дIаэттадац Наьсарен районни культура ЦIа.

Б. АБАДИЕВ.

«РАДУГА» ЯХАЧА КИНОТЕАТРЕ ДУВЛА!

Деза новкъостий!

22—25 ноябре хьокхаш хургда бос бола художественни фильм «Берда йисте йов талгIеш».

«Киргизфильм» киностуде производство.

Фильма дувц Даьхенна, ший дай лаьттана баьча тийшача балхага бодача унзарча маьхах, сов тIехьа, цхьаккха хIама хувца йиш йоацача хана бокъонца дехкевалараx.

«ОКТЯБРЬ» ЯХАЧА КИНОТЕАТРО ХОАМ БУ!

21 ноябре дениз тха кинотеатре хьокхаш хургда музыкальни комеди «Маьре ма аха, мехкарий». М. Горьке цIерагIча киностуде производство.

Сценаре автораш: С. Бодров, Н. Митина.

Режиссер Е. Герасимов.

Керттерча ролешка ба: В. Невинный, С. Рябова, Т. Догилева, Н. Русланова, В. Павлов, Е. Стеблов, Н. Парфенов.

Илланча роле — Валерий Леонтьев.

Сеансаш йолалу 12—14—16—18—20 сахьат даьлча.

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 НОЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — г. Тулерча профсоюзий хора концерт.
9.00 — «БIаргашта гушдар — теша халадар».
10.05 — «Чокан Валиханов». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери.
11.29 — «Миллиона тIадолх». Ростовски областерча г. Гуковерча Октябра 50 шу яха цIи лелаеча шахта горнякех дола телевизионни документальни фильм.
11.50 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «СССР — Мексика. ДоттагIала оагIонаш». Телевизионни документальни фильм.
15.50 — ДIалокх Ерригсоюзнии Дунен халкъашта юкъерчеи конкурсий лауреата В. Чугунова (баян).
16.00 — ХIанзарча советски литературацара В. И. Ленина сурт-сибат.
16.30 — «Кердадараш».
16.36 — «Даь цIа».
17.05 — Школьникаш — концертни зале.
17.55 — «ХIара сурта тIа — малх».
18.10 — Миллионий ленински университет. КПСС Программа кердача редакце хьалха доахача бесса юкъарча дешара школана реформа яри кхы тIа дIахойодача хана кхетам балара система тоалри.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Халкъа илле концерт.
19.15 — «Дунен кагирхойи».
19.50 — «Кердадараш».
19.55 — «Чокан Валиханов». яха телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Лехама стратеги». Iилма-довзийтара фильм.
8.35, 9.40 — Природоведени. 4-гIа класс.
8.55 — «Супа хий». Iилма-довзийтара фильм.
9.05, 12.45 — Испански мотт.
10.05 — СПТУ дешархошта. Физика.
10.35, 11.35 — Зоологи. 7-гIа класс.
11.00 — «Мамай школа».
12.00 — «Хургйола заводаш». Iилма - довзийтара фильм.
12.15 — Истори. 9-гIа класс. Москве хинна декабрьски герз бедоалла гIоттам.
13.20 — Школьникашта — маьлхах. «Маьлх вайна уллув я».
13.50 — «Эггара хозагIа бола ды». Субтитраш дола художественни фильм.
15.05 — «Кердадараш».
16.45 — «Къайле йола бренои». Художественни фильм.
17.50 — «КПСС XXVII-ча съезда даха доаггIача тайпара накъадахар. «Хьайбай продукци дукхагIа хилийта» (нохчий меттала).
18.20 — Ритмически гимнастика.
18.50 — «Объективо бехк бу».
19.05 — Фильм-реклама.
19.10 — «Нохч-ГIалгIайчен Ди».
19.30 — Социалистически яхьашка котбаьннарашта дола концерт (нохчий меттала).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». Из ийстеяьлча — Хоккеях йола СССР чемпионат. «Динамо» (Москва) — «Трактор». 3-гIа период.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Полынница хиннар». Из цIи лелаеш долча К. Симонова повестах даьккха художественни фильм.
23.10 — «Кердадараш».

22 НОЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Концертни зале — школьникаш.
9.25 — «Бригада йолча юхавар». Телевизионни документальни фильм.
9.35 — «Чокан Валиханов». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери.
11.00 — Мультфильмаш: «Кот Котофеевич», «Тиъамаш дола говзанч», «Шаро-фотограф».
11.30 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Традицей ноахал». Телевизионни документальни фильмаш. «Макар Мазал пишн», «ПТУ — конкурсах».
15.30 — «Эрсий метта къамаьл».
16.00 — «Кердадараш».
16.05 — Подмосковьера агропромышленни комплекс.
16.35 — «Лаьттен, сигален форда тIен».
17.05 — «ГIашлой: боккхий бараш а бераш а». Документальни фильм.
17.10 — Экрана тIа Гайдара турпалаш. «Голоту яхача казанах йола уйла» яха художественни фильм.
18.00 — «Хьан фу гIулакх да». Алкоголизмах доалача зенах дола Iилма-довзийтара фильм.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Мультфильмаш: «Къаьнача фаьлгахочун рубаш», «Сийлахьа Бакури».
19.20 — «Содружество». Телевизионни фильм.
19.50 — «Кердадараш».
19.55 — «Чокан Валиханов» яха телевизионни художественни фильм. 3-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Чокан Валиханов» яхача художественни фильма йиълагIа сери.
22.40 — «Тахан дунен тIа».
23.00 — «Довзаш дола мукъамаш». ДIалокх Центральни телевиденен Ерригсоюзни радион эстрадни музыка симфоническиоркестра.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Лоамара гIаж». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Истори. 4-гIа класс. Хьалхара эрсий революционераш.
9.05, 12.35 — Английски мотт. Хьеха хьалхара шу.
10.05 — «Пачхаьалкхено лорадеш». Iилма-довзийтара фильм.
10.35, 11.40 — Истори. 7-гIа класс. Александр Невский.
11.06 — М. Карима поэзи.
12.10 — «Зоологи. 7-гIа класс.
13.05 — Советски изобразительни искусство. Е. Кибрик.
13.50 — Вс. Вишневский. «Оптимистически трагеди».
14.35 — Информатикаи вычислительни техникаи довхаш. 9-гIа класс. Величинаш йолча балха алгоритмаш. Составной хьалаш: циклаши таблицаши.
15.05 — «Кердадараш».
16.20 — «Равенсбрюкера кхалнах». Документальни фильм.
16.50 — «Дезалера педагогика».
17.20 — «Кхомбе, лораделархIа» (нохчий меттала).
17.50 — Фильм-реклама.
17.55 — Чир-Юртовски цементни завода реконструкци яр хIана гов?
18.25 — «Нохч-ГIалгIайчен Ди».
18.45 — Хоккеях йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Крылья Советов». Перерыв йолча хана (19.20) — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Илли аргда вай, доттагIий».
23.00 — «Кердадараш».

РАДИО

21 НОЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» республикански газетий обзор.
8.23 — «Сердало» республикански газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.35 — Реклама (эрсий меттала).
8.40 — «Общественни порядкана хатIа» яха радиожурнал (эрсий меттала).
9.15 — «Талантий дукха бесаш». «Хьаста оаз» яхача вокальни ансамбла выступлени (нохчий меттала).
11.15 — «ХIанзара экономически уйлаш а уж хьахилара наькъаш а». Беседа (нохчий меттала).
11.30 — «Микрофонаца Грозне гIолла» (эрсий меттала).
11.45 — Ашараш (гIалгIай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
17.16 — «Патриот» (нохчий меттала).
17.31 — Производствана хьалхалаттараш, шоана дола концерт (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Съездагара съездага! «Юртара кердадараш» (гIалгIай меттала).
18.40 — «Халкъа тIахьожам дIахьош ба» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — Грузе иллеш.
17.41 — Димаев Iумара дIалокха ашараш.
18.14 — Моттигерча композиторий произведенеш.

Кхоана морхаш а йолаш, йоачан а йолаш, бийсанеи Iуйрийнеи цхьайолча моттигашка ша билла а йолаш, малхбузехьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике —2 +3, Грозне 0 +2 градус йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, лоа а делхаш, цхьайолча моттигашка, дохк а доаллаш, тайп - тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана —1 —6, дийнахьа —2 +3 градус йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04, промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей. ереи. шоаттеи деношка

СФ00361. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 5012.